

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

N.º 12 • Do 14 ao 20 de Abril do 1978 • 25 Ptas.

GAUCIA É OUTRA COUSA

Ascón: conflicto abierto

Mentras os representantes sindicais negocian en Madrid a reabertura da empresa e a readmisión de todos os traballadores despedidos, que se celebren as eleccións sindicales e se negocien as

condiciones de funcionamento interno da empresa, nas rúas de Vigo produciríonse diversos incidentes entre os traballadores e a policía.

Páxina 4

Alguén quere o monte vecinal

O Axuntamento de Lousame, representante legal dos veciños de Fruíme, perdeu un pleito pola sentenza do cal se considera ao señor Laísio propietario de parte dun monte declarado no 1977 de man común polo Xurado Provincial de Montes.

¿A quién favorece o atentado contra Cubillo?

O atentado contra o líder do MPAIAC, Antonio Cubillo Ferreira, vén coincidir coa viaxe que Marcelino Oreja desenvolviu para tentar neutralizar o acordo da OUA. Cubillo é unha peza clave dentro da lotta canaria contra o imperialismo.

A amenaza do Gran Suarna

O Gran Suarna, desde o ano 39 que se aprobou a primeira concesión dun gran embalse, foi unha constante amenaza de morte pra un pobo que loitou encontra da súa inundación. A emigra-

ción e o subdesenrollo a todos os niveis da comarca é o fruto de moitos anos de silencio e desprecio administrativo.

Páxinas 10 e 11

O ANTROIDO E A ESPAÑOLIDADE

En *La Voz de Galicia* do 9 de abril publicase unha crónica da viaxe do Ministro Oreja Aguirre por países africanos na que se informa das súas actividades en Mauritania: *El ministro español acudió a la cena oficial celebrada el viernes vestido con el clásico atuendo de los hombres del desierto, detalle que fue visto con la mayor simpatía por los mauritanos.*

O señor Oreja Aguirre, nesa especie de antroido diplomático que está realizando nos países de África, non recua ante nada. O intrépido ministro español non dubida mesmo de vestirse de beduino se eso favorece a súa Cruzada en prol da «españolidad» de Canarias. Cecais cando remata o seu periplo africano, o señor Oreja debería dirixirse á Antártida vestido de pingüino e ao millor, con ese disfraz, conquire que a colonia destes pacíficos e simpáticos paxaros se pronuncie tamén en favor da «españolidad» das illas. Os caminos do imperialismo son inescrutables...

COUSAS DE CASTELAO

No xornal *El Ideal Gallego* do 7 deste mes lemos nun artigo firmado por Pedro de Ossorio, titulado *EL COMUNISMO EN EL HUMORISMO DE CASTELAO*, as seguintes afirmacións: *En el tomo V de COUSAS DA VIDA, aparece una lámina con una irónica referencia al comunismo. En el dibujo figura un sastre en su taller y, entre atento y embobado, escucha a un amigo, músico él, con un trombón en sus brazos, que le dice: «Cando veña o comunismo, pois... ti fasme un traxe e eu tócoche unha mazurca e xa estás...».*

Desta lámina o autor do artigo deduce: *Esta óptica de Castelao es sin duda adversa a un comunismo que está por afuera a pesar de los avances del so-*

cialismo científico y los vaivenes del marxismo-leninismo, de la lucha de clases, del colectivismo, etc.

Percorar o enfrentamento de Castelao co comunismo, baseándose nun dos seus dibuxos humorísticos, polo de-mais cheo de gracia e bon humor, semella buscarlle os tres pés ao gato e ademais dun xeito interesado. Castelao, como representante dunha corrente popular e de esquerdas dentro do galeguismo, deixou abondosa testemuña da súa concepción progresista na cuestión nacional e social, difficilmente separables na nosa Terra, amosada en moitas das súas formulacións: «O proletariado debe incorporarse ao movemento reivindicador das nacionalidades pra derrubar a política imperialista e facilitar a unión internacional dos obreiros e campesinos». Non, Castelao non é anticomunista por más que pretendan facérnolo ver; foi sinxelamente un insobornable patriota galego, fondamente progresista e tamén un gran humorista. Por eso, coas súas láminas sigue a rírse dos patufos que pretenden desvirtuar a súa obra...

RECTORES QUE ANDAN SOBROS

ra adícase a debater problemas futbolísticos ao máis alto nivel; polo visto a parasitaria burguesía do Brasil tén preguiza hastra de facer a súa política. O colonialismo americano encárgase de argallala e repartir logo coa burguesía «indíxena» as faragullas.

A fame e a miseria do pobo de Brasil non parece importa-llles aos seus verdugos, son más importantes os goles da selección.

En fin, na Edade Media a nobreza parásita adicábase á caza, agora os alacalos do imperialismo en Latinoamérica atopan diversións más escrantes.

RECTORES QUE ANDAN SOBROS

O rector da Universidade Complutense Vián Ortuño, declara a *Cinco días*: *De cada dos alumnos de la Universidad, uno está estorbando.*

O señor Vián reclama más

TRONADA PARLAMENTARIA

Na crónica deportiva de E. Mariñas en *El Ideal Gallego* do día 7, atopamos a seguinte información: *El gol de Platini en el Parque de los Príncipes ha revolucionado al Brasil, hasta tales extremos que se ha organizado un tormentoso debate en la Cámara de Diputados y ha llegado a intervenir el Presidente de la República desde el moderno palacio de Brasilia pidiendo información sobre los hechos.*

A clase dominante brasileira

selectividade. Pro no tocante á Universidade que temos en Galicia, que non é galega, nós sabemos que éste non é o problema, senón que pra que realmente sirva aos ancelos do pobo galego, teríamos que desfacernos da política educativa do Ministerio español de Educación e Ciencia e das actuales autoridades académicas, fideles servidores desta política, que están estorbando e atrancando o camiño cara unha universidade galega e popular.

OS BERROS DE SANTIAGO ALVAREZ

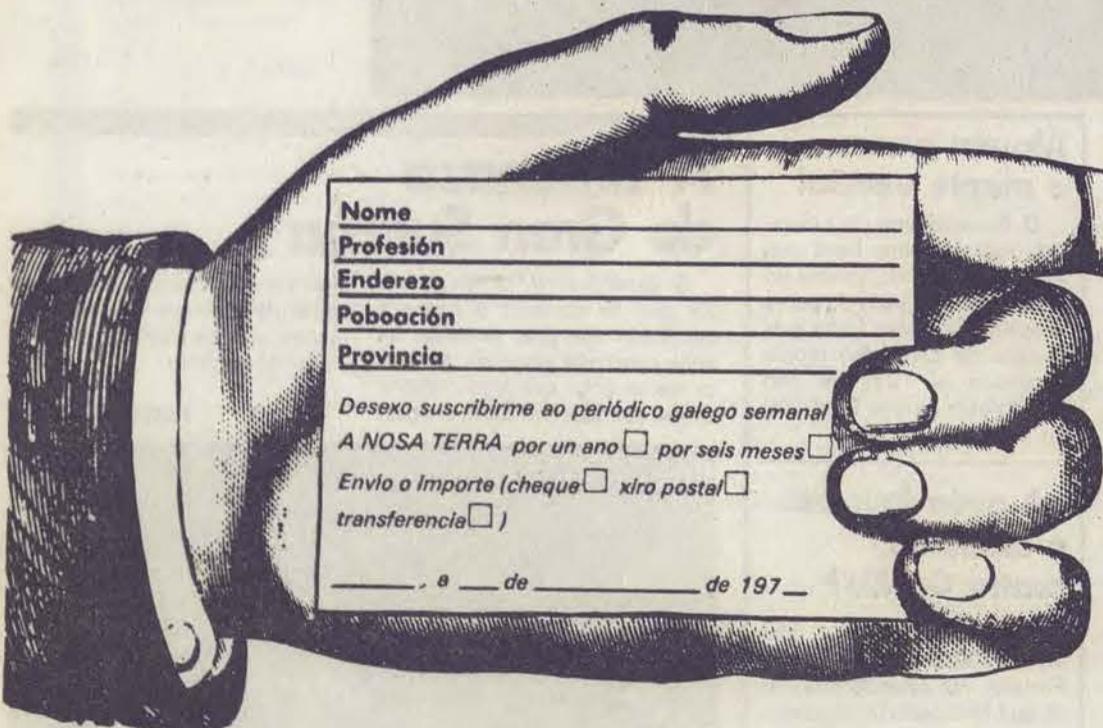
Da entrevista con Santiago Alvarez publicada en *El Correo Gallego* (xoves, 8 de abril) recordemos uns testos que nos seemillan interesantes. Antonio Luaces, autor da entrevista, presentánsenos ao persoaxe coas seguintes verbas: *Don Santiago Alvarez, secretario xeral do Partido Comunista de Galicia veu á Cruña a berrarlle ás 32 puntos da rosa do vento político do país que a preautonomía non é un regalo e que condena o terrorismo. Veu a defender a unidade de España e a decirle a máis de cetro que non se pode argollar con estas cousas.*

Da longa entrevista publicada entresacamos, destacamos a seguinte afirmación: *Si se pregunta á masa dos traballadores si queren unha España dividida, dirá que non, que quere unha España unida en tanto que Estado.*

En fin, o señor Alvarez amenázanos coa unidade de España; neso coincide con outros persoceiros ben alleos por certo aos traballadores. Non nos poñen medo as súas afirmacións e remitímonos á sábencia popular: can ladrador, pouco mordedor.

E don Santiago Alvarez veu berrar á Coruña.

A NOSA TERRA A venda en toda Galicia, Oviedo, Avilés, Gijón, Bilbao, San Sebastián, Madrid, Barcelona, Xenebra...

**SUSCRIBASE,
COLABORE COA
PRENSA GALEGA**

A NOSA TERRA
APARTADO 1031
SANTIAGO

A porta pechada constitúfase o martes, día 11, a denominada «Xunta de Galicia» e formalizábase a súa presidencia na persoa de Antonio Rosón. A partires da vindeira proclamación pública o Martes 18 de abril, a Xunta enredaráse na

elaboración dun reglamento de réxime interior pra o seu funcionamento, feito que é considerado, eufemísticamente, un «acto de autogoberno». Despois constituirá as dúas comisións mistas que terán coma finalidade, por unha

banda, tratar co Goberno español cásas van ser as competencias da Xunta, e pola outra, tratar coas diputacións as maneiras de integración das mesmas no devandito organismo. E todo o programa da Xunta.

GALICIA É OUTRA COUSA

Deste xeito institucionalízase unha fórmula de descentralización administrativa —que nada terá que ver nin por espírito nin por práctica con institucións soberanas— elaborada e da comenencia do Goberno español, que incluso polas persoas que a integran vai resultar difícil non prever, dende xa, a súa inoperatividade agás pradar corpo a un programa estrictamente oficialista.

O ACADÉMICO

O último persoero en saberse membro da Xunta foi, segundo semella, o candidato dos senadores reais e dos chamados independentes Marino Dónega, quen dubidaría en aceptar a designación porque *non quería ser infiel ao meu pasado*. Referíase, quizás, ao tempo no que presidiu as Mocedades Galeguistas na Coruña, no 1936. Marino Dónega é académico áñada que a súa carreira coma escritor é corta: *Escolma posible de Castelao*, tres ou catro prólogos e algún artigo. A súa entrada na Academia deberáse, seguramente, á amistad personal que mantivo con Sebastián Martínez-Risco, co que traballou coma abogado. E un home con tendencia ás definicións morales, coma a que transcribimos denantes, e sin tradición de intervir na problemática xeral do noso país porque cando alguém lle preguntou qué era para el prioritario facer na nosa nación respostaría que *Galicia é, toda ela, un problema*. Sin máis.

O PRESIDENTE

Rosón, entroques, considérase el mesmo un home xeneroso. E considerado falanxista por comenencia propia e moi achegado aos

galeguistas de Galaxia cos que mantén relacións cordiales. Foi o primeiro delegado de Educación popular nos anos 42-43 en Lugo, e seguidamente situouse coma presidente da Diputación, tempo no que mantería un enfrentamento co daquela Gobernador Del Valle Vázquez. A intervención no agro, atraveso do tinglado das *Hermandades* e da COSA, de monopolios de comercialización de carne coma FRIGSA ou das redes crediticas —Caixas Rurales— foi unha contante da súa actividade.

OS «CONSELLEIROS»

Os conselleiros se nalgas destacañan é na mediocridade de cara á opinión pública, que nin datos coñece das súas ocupacións deixa o momento. Aínda así caso significativo pode ser o do señor San Martín Losada, representante da

Diputación de Pontevedra, que é un antigaleguista manifesto, fillo de abogado do Estado, que se proclamou públicamente contra a Autonomía hai dous anos. No folio 185 do libro de actas do Colexio de abogados de Pontevedra do 76 figura o seu voto encontra dun acordo aprobado por 36 letrados no que solicitan, entre outras cousas, a derogación do decreto lei que regula o uso das lenguas nacionais do Estado Español pola discriminación que establece e desaxuste frente á realidade política, acordo no que se interesa tamén a abolición da pena de morte.

Os xuntistas ourensáns non fican atrás, coma por exemplo o Sr. Trillo, persoa de confianza de Gómez Franqueira, tanto tanto que pretendeu entrar no PSP e foi rexeitado por pensarse que se tratava dunha maniobra de espionaxe.

Profesionalmente foi abogado do Sindicato vertical e perteneció á Comisión da Audiencia dentro das Cortes franquistas. O representante do PSOE, Celso Montero, é tamén da españolidade e do sentido do oportunismo. Aló polo ano 71 publicou, por encargo de *La Región*, uns cantos artigos nada desfavorables ao Franqueira, falañdo das cooperativas no campo.

Os de Pontevedra van desde un mestre ideolóxicamente ambulante, Xosé Rivas, que quixo entrar no seu día no PGSD, despois no PPG e por último foi para a UCD, que é axente de seguros e presume de galeguista, hasta Fernández de la Mora, dereitista reaccionario, home de sempre do Goberno español e bon diplomático, ou Carlos Sueiro, desconocido.

Pra pechar a conta estarán o

señor Pardo Montero, irónico abogado de Villalba, o tecnócrata finísimo e do OPUS DEI Mellán Gil, e o que sinalan coma especialista en Pesca, Fernández Calviño, procurador franquista polas Cofradas por toda especialidade.

CADRO NEGRO

O grupo santanderino «Pérez Maura, propietario de Ascón.

Edita:
Promocións Culturais Galegas,
S. A.

Comisión de Fundadores:
Acosta Beiras, Xoaquín.
Fontenla Rodríguez, Xosé Luis.
López Gómez, Felipe Senén.
Morales Quintana, Xosé Enrique.
Varela García, César.

Director:
Margarita Ledo Andián.

A NOSATERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

Redactores e colaboradores: Xosé Ramón Pousa, Xosé López, Antón L. Galocha, Isabel Alvarez (A Coruña), Lalo González (Ferrol), Paco Arriazedo (Lugo), X. A. Carracedo (Ourense), F. Franco, Mário Pousa, Ignacio Briset, Guillermo Pérez (Vigo), Gui-

(Puerto Rico), E. Ibarzábal, X. A. García, Moncho Viña, Jordi Mingue, Roma.

Diseño e confección:

Pepe Barro.

Fotografía: Brais, Piño, Fernando Bellas.

Dibujos: Xulio Maside, Xaquín Martínez, Alfonso Sucasas, X. Carlos.

Redacción e Administración: República de El Salvador, 25, entrechán, Santiago. Tlf. 591821. Apdo. de correos 1031.

Imprenta: «La Voz de Galicia», S. A., Concepción Arenal 9-13. A Coruña. Dep. Legal: C - 963 - 1977.

Distribución: A Coruña, HENCHE, tlf. 207020; Santiago, PRENSA NACIONAL, tlf. 583456; Ferrol, DELTA, tlf. 353982; Vigo, DISTRIBUIDORA VIGUESA, tlf. 414570 - 419186; Pontevedra, SUTIL; Vilagarcía, PAMPIN, tlf. 500829; Lugo, FOLLAS NOVAS, tlf. 217685; Ourense, Vda. de LISARDO; Barcelona, F. RAFALES ARTAL, tlf. 2433658.

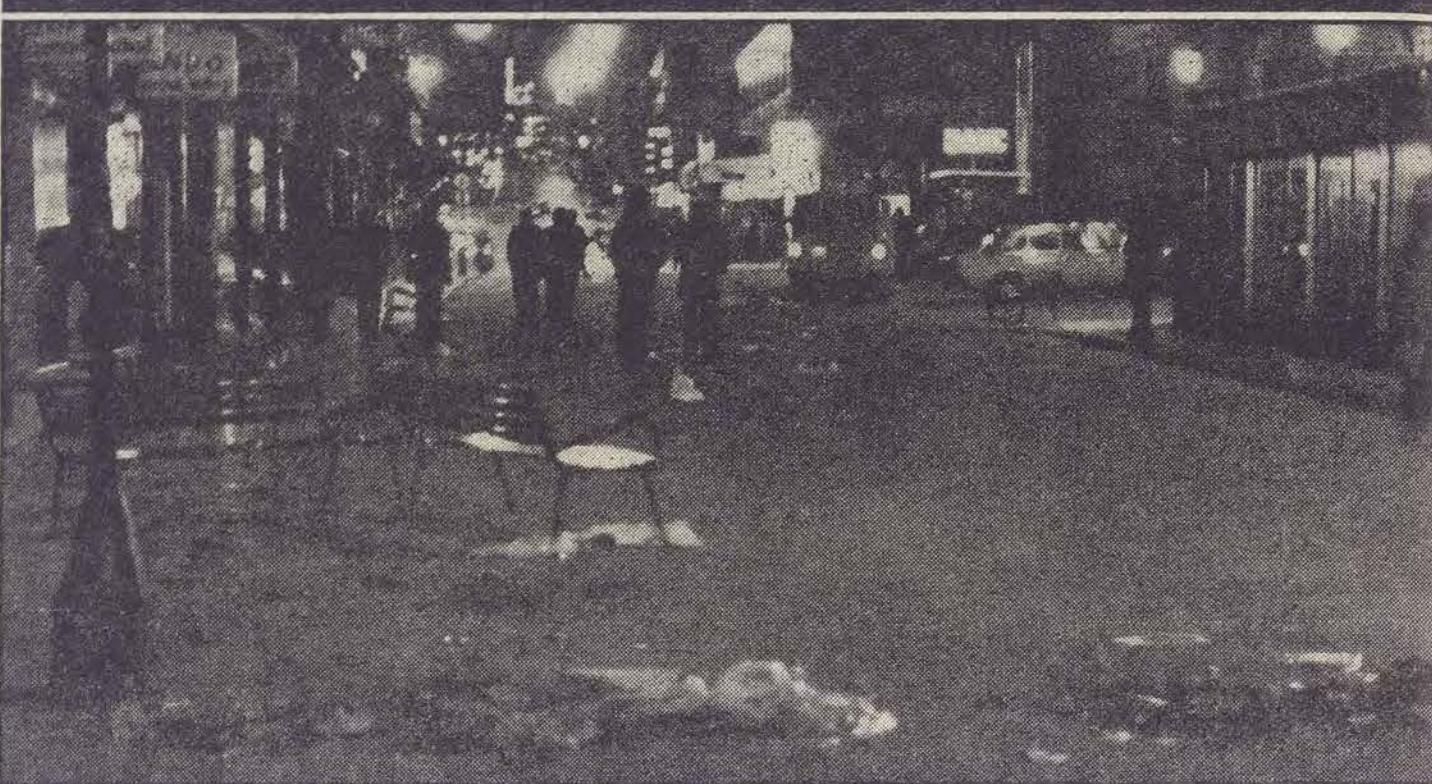

Mutua de Accidentes do Traballo

A millor
garantía
pra as
empresas
galegas

G. Mola, 12
Pontevedra

CASMEILLE

O COMITÉ DE FOLGA ALERTARA SOBRE ACCIÓNS DE GRUPOS ALLEOS AO CONFLICTO

Ascón: conflicto abierto e negociacións

Cando xa hai perto de cincuenta días que os traballadores de Ascón se enfrentan ás perspectivas dunha regulación de plantilla que supoñería na realidade a perda de moitos postos de traballo e teñen que contestar o *lock out* que a empresa leva adiante co peche das factorías de Meira e Ríos, unha comisión composta por membros das centrales sindicais ING, CC.OO. e USO e representantes da asamblea de traballadores levan máis dunha semana desplazados en Madrid pra negociar as condicións que a clase obrera esixe. Mientras, e

aos dez días de que o grupo «Pérez Maura» pechase as fábricas, os traballadores empezaron a levar adiante diferentes accións co gallo de sensibilizar á opinión pública e reclamar a solidaridade que o conflicto demanda, accións que, nalgúns casos, desembocarían en xornadas nas que a dureza fixo a moltos lembrar as loitas do 72, *folgas revolucionarias* como as denominou a policía nuns documentos informativos pasados naquel entón á desaparecida PIDE, dentro da política de intercambeo habitual entre ambas policías.

O TRANSFORMADOR DO BANCO DE ESPAÑA ARDE
E UNHA MULLER DE 70 ANOS
ATOPASE GRAVE AO SER ATROPELLADA POR UN JEEP DA POLICIA

Saltos continuos e ás veces simultáneos en diversos puntos, barricadas nos accesos e no centro, fogueras no medio das rúas más importantes, atascos continuados de tráfico que nalgúns caos chegaron á paralización... a impotencia policial pra estar en todas partes quedou patente cando nos primeiros días de abril e diante do recrumento do conflicto chegaron a Vigo os corpos especiais, que nas xornadas do 5 e do 6 tiveron ocasión de amosar a súa característica violencia, estremándose áinda máis as respostas.

Os botes de fume foron o continuo pesadelo dos manifestantes, que o día 6 sufrieron tamén a agresión das balas de goma na Avenida de Fragoso —e non foi a única— despois dunha asamblea de 1.500 persoas no estadio deportivo de Balaidos. Dende as ventanas dun Instituto de cerca os estudantes berraban con forza contra a policía, que non se esqueceu deles. Pero tamén as pedras choveron en diversas ocasións sobre a forza pública, que de cando en vez sufriu o seu impacto. Nestes días as rúas de Vigo estiveron ocupadas polas sirenas, o fume e os berros dos manifestantes. O feito é que na noite do día 6 o centro urbano de Vigo amosaba sinalas rotas, restos de lume e barricadas, basuras espalladas polo chan... e a policía patrullando.

18 ASAMBLEAS, 4 MANIFESTACIONES

A policía municipal, que parecia informar da localización dos focos de manifestantes, foi nunha ocasión aciada, refuxiándose os ocupantes do coche patrulla nun vehículo dos bombeiros que esta-

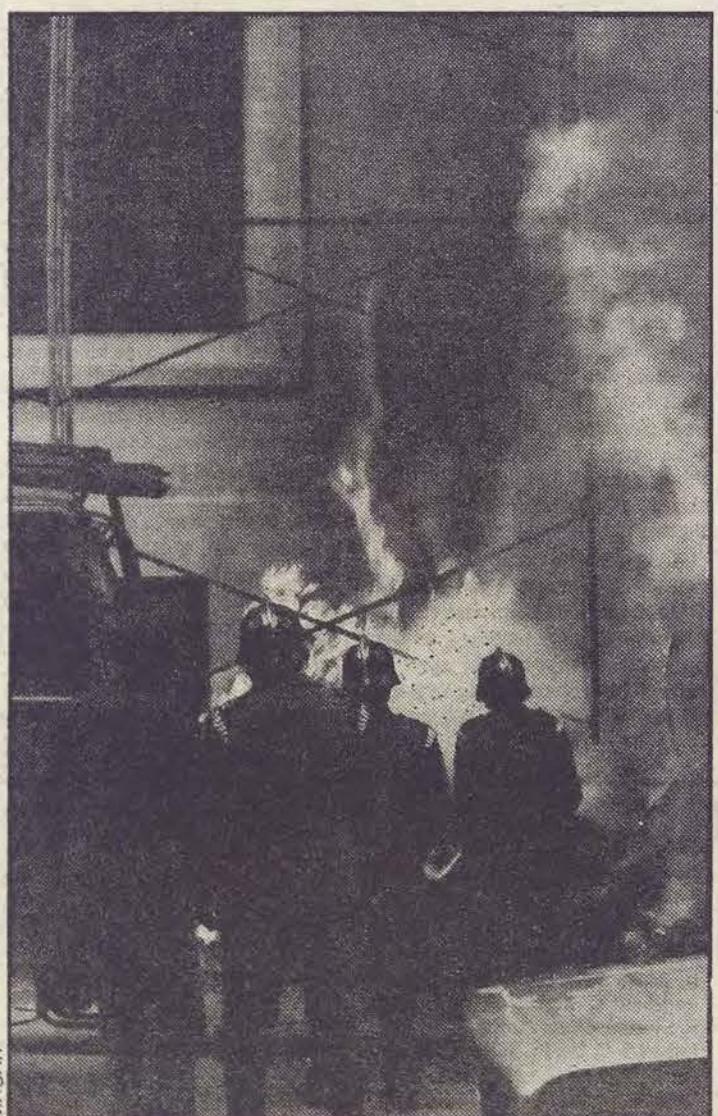
ba perto, namentres o seu coche era volcado e pouco faltou pra ser queimado, de non escoitarse unha sirena nese intre. Os mesmos bombeiros enviados pra apagar as pequenas fogueras tiveron en ocasións problemas para facelo.

Son bastantes os que estes días levan nas súas costas unha lembranza das porras do orde público, e algúns acabaron maldados de xeito tráxico. Unha muller duns sesenta anos ingresou moi grave na Residencia, despois de ser atropellada por un jeep das FOP. Tamén algúns policías sufriren feridas, non máis ca leves.

Os membros do comité de folga, nunha asamblea celebrada o derradeiro día 7, afirmaron que nalgúns casos grupos alleos a ASCON aproveitaron o conflicto e fixeran accións indiscriminadas, que en nada beneficiaron aos traballadores da empresa frente a opinión pública, polo que pediron aos mesmos traballadores que controlaran esas accións, ante o evidente perigo de que o conflicto se lle escapara das mans.

Cando se escribe esta información suman 45 os días de peche patronal, nos que se levan feitas unhas 18 asambleas, catro manifestacións e diversos días de conflicto xeral nas rúas, sempre despois das sete da tarde. Os acontecementos cecais adequiran caracteres máis violentos, ademais da amenaza de folga xeral, se as conversas en Madrid non dan resultado positivo. O que parece certo é que non se coñecía tal estado de agitación nas rúas desde as loitas obreras de 1972.

FERNANDO FRANCO

MAGAR

A más ampla
gama da
actualidade
en forma
de disco
cartucho ou
cassette

Rúa General Franco, 68
Tlf: 355047
O Ferrol

A reforma universitaria

Coa chegada ao Goberno español dos tecnócratas do Opus Dei, encétase unha política educativa destinada no caso do ensino superior a homologar a Universidade co modelo económico e social que vén sustituir o período da autarquía. A reestructurar o aparello educativo vai dirixida a chamada «Lei General de Educación» do Ministro Villar Palasí, política que se tradúce no incremento da selectividade: suspensos masivos, asignaturas chave, discriminación dos «alumnos libres», limitación das convocatorias, denegación da ampliación de matrícula e o intento, abortado pola contestación estudiantil, de implantar ciclos selectivos.

Co preto de evitar a «masificación», éntrese así en contradicción coa realidade, sobro de todo en Galicia onde a tasa de crecemento da Universidade de Compostela é moi inferior á media do Estado, atopándose na actualidade por debaixo somentes a Universidade da Laguna. Por outra banda, o número de galegos que realiza estudos universitarios é ridículo; a comparanza coa media do Estado resulta significativa xa que a proporción de estudiantes universitarios sobro do total da poboación é, en Galicia, dun 0,3%, namentres a media do Estado é de 1,5% aproximadamente, e as diferencias tenden a aumentar.

O argumento da masificación acocha sinxelamente os primeiros intentos de homologación coas universidades europeas, a cuia culminación asistemos hoxe coa chamada Reforma Universitaria.

No caso galego, preténdese que somentes acedan ao ensino universitario, os individuos mais asimilados que poídan asumir o papel de cadros ideolóxicos ao servizo do sistema e atráncase a posibilidade de facer estudos superiores aos fillos das clases populares.

AS AUTORIDADES ACADEMICAS

As estruturas académicas universitarias, que veñen servindo de

soporte á política do Ministerio español de Educación e Ciencia en Galicia, caracterízase pola xerarquización e estratificación en castes burocráticos e polos privilexios caciques.

Os catedráticos disponen dos seus departamentos coma si de cotos privados se tratase, mantendo cos demás traballadores do ensino un tipo de relación feudales; non existen relacions interdepartamentais, situación irracional dende un punto de vista científico, posto que o bloqueo da colaboración interdisciplinaria conduce á atomización da cencia.

A nivel de Xuntas de facultades reproducense as estruturas caciques, sin participación efectiva dos traballadores do ensino, coma sector, pola división en numerosos e non numerosos, o que provoca a exclusión destes últimos, e sin contar tampouco co estudantado. Aínda hoxe permanecen nos seus cargos Decanos que nos tempos máis negros do fascismo propiciaron a intervención da policía nas súas facultades pra reprimir as asambleas estudiantiles.

No tocantes á Xunta de Goberno do distrito universitario, órgano consultivo, non tén ningunha operatividade; abonda con decir que nos cinco últimos anos reuniese en tres ou catro ocasións.

A REFORMA UNIVERSITARIA

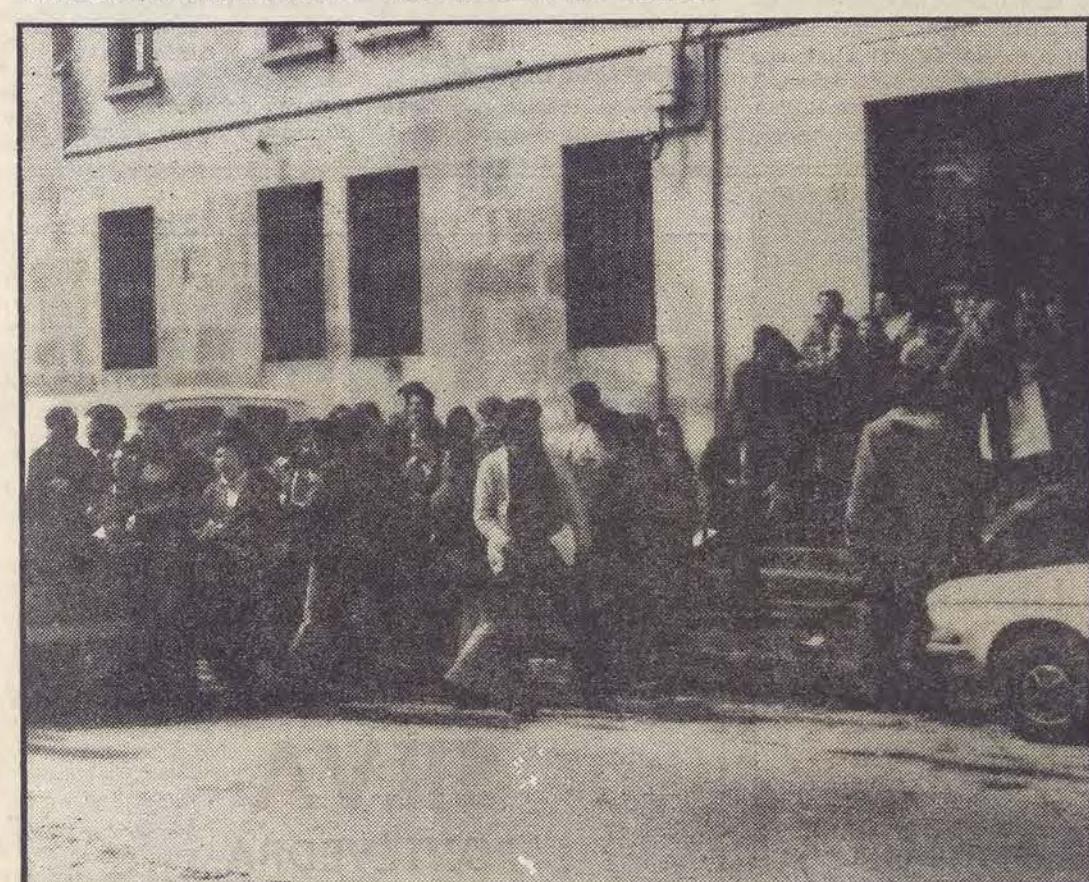
A política do goberno actual en materia educativa, vai dirixida a facer unha reforma funcional do ensino a todos os niveis, sen cuestionar a súa función colonial, no senso europeísta xa señalado e confirmado por González Seara, Director Xeral de Universidades, cando adiantou nunha entrevista con ERGA, asegurando informar portavoces desta organización estudiantil nacionalista, que se trataba de adaptarse ao modelo alemán.

O Ministerio remesou aos rectores unha circular informando dos seus propósitos de reforma, circular que no caso de Santiago retívose durante un tempo por parte do Rectorado. Por outra banda, aplazouse o proceso pra unhas datas de remate de curso ou de vacacións pra desfacerse dos seutores que poíderan contestar á política do ministerio: ensinantes e estudiantes.

TRASLADO DO RECTOR

A permanencia de Sainz Pedreiro coma Rector da Universidade de Santiago, tratándose dun persoaxe ligado á extrema dereita e cunha imaxe pouco presentable, estorbaba os plans do ministerio actual. Asegurou declaración de ERGA a «A Nosa Terra», González Seara comunicoulle hai xa meses que o señor Pedreiro non iba durar moito tempo ao frente do rectorado porque polo visto non entra nos plans da «democratización». A vista destes datos o seu traslado, anque voluntario, resulta sospeitoso.

A figura do señor Pedreiro é dабondo conocida polo seu desprecio e inhibición diante de problemas cruciales no distrito coma o retraso no pago das becas, a posata en funcionamento do «Burgo das Nacións», etc. e polo seu desprecio pras comisións de estudiantes que por un ou outro motivo se tiñan dirixido ao Rectorado.

crónica política

Non é esta a primeira vez que a A NOSA TERRA amostra os seus criterios sobre do proceso autonómico galego siquieira e agora. Nembargantes, consideramos de importancia sutilizar, inda non participando de ningún modelo de alternativa autonómica para Galicia, por ser incapaz de posibilitar a solución dos más graves problemas que padecemos, que a preautonomía que agora se nos vén de conceder está moi lonxe daquelas concedidas na época da II República. O seu sentido e mesmo a súa función é moi más ridículo, ineficaz e fraudulento. Aquel era, con todas as salvedades, un período histórico convulsivo e de avance para as forzas progresistas, que mesmo estaban no Goberno do Estado Español. O Estatuto era un reconocimento da esquerda española ás arelas nacionais galegas nun contexto crítico para o afianzamento do Goberno Republicano do Frente Popular. Ao estalar a guerra civil os nacionalistas foron perseguidos, asesinados, a pesares de seren as súas posiciones tácticas tan moderadas...

A RESTAURACION

Anos más tarde restárase a política autonomista de mans dun Goberno dereitista, con peóns sucursalistas dereitistas ou claramente antinacionalistas e pro-imperialistas, sin contido de ningunha clase, coma unha pantasma á que se irá enchendo de migallas mediocres e burocráticas que o xustifiquen... Unha fórmula paifoca pra continuar embaucando ao noso país. Todo era, non obstante, previsible, debido ás circunstancias en que se produz o proceso, a intencionalidade do mesmo, e os argalladores. ¿Qué más tén que o Sr. Presidente de LA JUNTA seña Rosón, Mellán, Fernández de la Mora, Celso Montero ou Francisco Vázquez? O mesmo. Pero é que, forzosamente tiña que ser un conspicuo representante do sucursalismo. Calquera biografía sociopolítica dos doce membros que a integran ofrece maticesnidamente antigalegos e antigaleguistas... O nomeamento de representante polos senadores reais e independentes ningún se esprixa por qué foi caer en Marino Dóñe... Els continúa a tramolla rexionalista, claro producto da reacción colonizadora co beneplácito dunha esquerda non se sabe seinxela, paifoca ou sinxelamente sucursalista.

CRISIS DO PSG

Dende as eleccións de xunio, o PSG tén asistido a graves crisis que poñen en evidencia a contradicción da súa política, a inviabilidade de manter grupos incoherentes de ámeto nacional galego.

Efectivamente, non se pode alimentar a política sindicalista e manter posiciones ideolóxicas nacionalistas. Nin se pode defender a unidade da esquerda antifascista en abstracto e querer manterse incólumes diante do PSOE. Non se poden resucitar utópicas tesis de federacións de partidos socialistas independentes despois de que a propia realidade dos tres derradeiros anos demostrara que aquela FPS non era máis que a covacha de certo españolismo que presumía de rexionalista, acabando onde tiña que acabar, no PSOE, partido pra o que todos traballaron arreio. Non se pode facer política rexionalista coma a de defender a Preautonomía e sentirse, ao mesmo tempo, esencia do galeguismo, cando moitos pragmáticos ou oportunistas abandonan o barco que se funde e esmorece porque entenden que non tén sentido ningún a súa esistencia nin pra o país nin pra as apetencias persoais ou os presupostos ideolóxicos do socialismo á europea.

Va dito todo isto dende o ánimo dun semanario que sita fondamente o dereito do noso pobo á autoorganización e que coída ter claro que este proyecto de unidade socialista en Galicia non é máis que o canto do cisne dun pretendido socialismo galego. Claro que, ao millor, a práctica deste último non podía producir outros resultados.

O NOSO AFORRO

Asegurou unha enquisa do Concilio Pastoral de Galicia o noso país tén unha tasa de aforro correspondente á dos industrializados, inda que non necesite demostración que baixo ningún punto de vista somos un país desas características.

Aforraronse en 1973, segundo o documento devandito, nos Bancos e Caixas de Aforro 179.000 millóns de pesetas, dos que 112.000 millóns foron invertidos fóra dela. O aumento do tanto por cento do noso aforro, dende 1964 a 1974, foi superior á media de España... Datos ben expresivos dun, entre outros moitos, dos mecanismos de espoliación colonial que se utilizan co noso pobo. Dato irónico se pensamos como o máis ruín é a quen máis se lle zuga en beneficio alio.

● MARÍN:
«CONTAMINACIÓN
NA RIA»

O martes, dia catro, celebrouse na Biblioteca Pública de Marín, organizada polo Frente Cultural Galego, unha mesa redonda sobre da contaminación na ría e na que interviñeron Xosé Luís Fontenla Rodríguez, abogado, Merla do Mar Santiago Pesqueira, bióloga, e Xavier Alvarez Olariaga, economista.

As intervencións dos conferenciantes estiveron centradas na contaminación e outros perigos que producen as industrias Celulosas de Pontevedra e Electroquímica del Noroeste, S. A. (Elnosa), instaladas en Lourizán, e que son motivo de preocupación constante para as persoas que habitan á súa beira.

Todo coincidiron que o gran perigo pra as poboacións de Marín e Pontevedra é a instalación de Elnosa, pra fabricación de gas cloro, non somente polos seus efectos contaminantes, senón polo perigo constante que supoñerá unha fuga de gas (lembremos do suceso de Seveso, Italia) que poderá producir a morte de moitas persoas ao instante de non haber unha evacuación rápida.

E cando se fala de emprego —dixose—, hai que ter presente a cantidade de postos de traballo que se perderon no sector mariñeiro coa Celulosa. O economista Sr. Olariaga dixo tamén que o problema hai que velo nun contexto político e non legalista, xa que a instalación deste tipo de industrias en Galicia (está en proyecto instalar sete celulosas máis) estaba emarcada dentro da política colonial do Goberno Español con Galicia, e que somente unha concienciación popular do grave problema podería dar resultados efectivos pra a resolución do mesmo.

● A DIRECCIÓN XERAL
DE CORREOS SIGUE
ASOBALLANDO
AOS GALEGOS

Novamente a Dirección Xeral de Correos sigue a liña discriminante pra coa nación galega na concesión de matasellos. Fai só días, falabamos da denegación dun canto de matasellos, entre eles, ún adicado a Eduardo Pondal co gallo do Día das Letras Galegas. Hoxe temos que voltar a queixarnos, xa que un novo matasellos, tamén achegado ás nosas Letras, foi tamén denegado.

Trátase esta vez do matasellos adicado á MOSTRA FILATELICA CASA-MUSEU DE ROSALIA, que a Sección Filatélica do Patronato Rosalía de Castro pensaba organizar co gallo do cabodano do pasamento da nosa más grande poeta.

O escrito, de hai poucos días, remesouse ao rei, á Asamblea de Parlamentarios e a moitos parlamentarios persoalmente.

Sabemos polos xornais que na derradeira xunta dos parlamentarios galegos se estudou o escrito remesado, ainda que descoñecemos as resoluciones tomadas, se é que algunha se tomou.

Deixa agora, só coñecemos a opinión de dous senadores, únicos que contestaron o noso escrito, e que nos dí, entre outras cousas: *E absurda a actitude dos políticos... Con todo empeño fago seguir ao Director Xeral de Correos a lexitima causa de que me fala... tomo boa nota da noxenta discriminación que fan con vostedes...*

XESUS GARCIA-MALVAR E MARIÑO

Fruime: Alguén quere levar o monte vecinal

«OS VECIÑOS, LEGALMENTE, NON PODERIAN FACER NADA»

En Fruime, perto de Noia, van ser separadas 25 hectáreas dun monte declarado no 1977 de man comúnn polo Xurado Provincial de Montes da Coruña. E os veciños son legalmente incapaces de iniciar acción ningunha xa que o seu representante, o Axuntamento, perdeu —por razóns nada clarexadas— un pleito no que se debatía a propiedade do monte. As 25 Has. reclámase un particular que moi traballou en arrecadar votos pra o PPG, partido do que é Secretario xeral o que nun tempo «defendeu» de oficio á parte vecinal. Pero semella haber razóns pra esta coincidencia.

No 1965, cando se catalogou o monte de Fruime, don Ramón Laíño, veciño de Noia, presentou demanda ao Axuntamento e ao Patrimonio Forestal afirmando que o monte era da súa propiedade. Cinco anos máis tarde celebrábase o xuicio e o Axuntamento —representante legal a estos efectos dos veciños— foi declarado en rebeldía ao non presentarse ao xuicio. A razón desa non comparecencia da antigua corporación seríanos espicada polo actual alcalde: *O secretario que había daquela dixo que da defensa non facía falta encargar a ningún abogado, que xa se encargaba o patrimonio forestal.*

Cando o alcalde falou de poñer ún, tamén certo concello, compadre de Ramón Laíño, falou da súa inutilidade. Foron a votación e a pro-

posta do alcalde perdeu por cinco a dous. Así encargaríase da defensa o abogado do Estado e Secretario xeral do PPG, Sr. García Agudín que, unha vez fallado en contra do seu cliente, non recorre ao Tribunal Supremo, desconocéndose as razóns que pudo ter pra tal inhibición.

Posteriormente, o 4 de febreiro do 1977, o monte sería declarado de man comúnn polo Xurado Provincial da Coruña.

O DESLINDE

Na sentencia falábbase da necesidade dun deslinde previo de todo o monte, do que a primeira parte sería efectuada o pasado 3 de abril. Un inxeniero de ICONA trazou a liña divisoria dos montes

de Confurco de Fruime e de Gabalariza por un lugar que os veciños non consideraban esausto. Polo sur estaba unha grande extensión cásque toda ela de pedras, coma se non pertenecera ao monte. Algun suspicaz apuntaba a posibilidade de que o abogado do señor Laíño, que desde o primeiro intre puxolle en claro ao inxeniero de que aquel deslinde facíase por conta do seu cliente e polo tanto marcábase por onde el dixerá, intentara apartar o monte da zona de peneira pra evitar que, no caso de que as 25 hectáreas que os tribunales lle asignaran da súa propiedade lle foran apartadas por aquela banda, non lle tocaran no monte ruín.

O Axuntamento solicitaría un novo deslinde, feito o día 7, agora xa co asesoramento de catro veciños —dous de Confurco e dous de Gabalariza—, co que o representante legal do señor Laíño non estaría dacendo por considerar que mediante estas alegacións pretendese convertir una simple práctica de deslinde nunha faena de segregación superficial.

Mentres os veciños acompañaban ao inxeniero polo monte, vianse e vense incapacitados pra levar calquera acción de tipo legal na defensa dun monte que consideran seu.

ENFRENTANSE OPINIONES

Cando os veciños consideran que o monte foi sempre comunal,

Ramón Laíño afirmaba ter rexistros da propiedade do 1885 renovada no ano 1942. Tamén aseguraba a A NOSA TERRA que no 42 súa nai non permitira ao Forestal reboiar o monte.

Os veciños, pola contra, afirman que foi no 1942 cando moitos deles foron plantar piñeiros cobrando sete pesetas do Forestal e que un dato que demostra que o monte é de man común son os documentos de propiedade das fincas contíndentes nos que figura: *linda con monte comunal*.

Tamén nos aseguraba Ramón Laíño que fora el o único que se preocupara de atender o monte no caso de incendio. Algunhas horas antes Francisco García, representante dos veciños de Fruime, comentaban sentado nunha pena: *esta foi a miña escola... e cántas veces teño dormido aquí cando ardía o monte. Pagábannos quinientos pesetas e o Forestal non se preocupaba de nada.*

Sabela, outra veciña, preguntábase o por qué dos dereitos do Laíño sobre do monte, sendo que o abó del era irmán do dela e ela non tiña nada no monte.

¿HAI ALGUEN DETRÁS?

Ramón Laíño marchou de Fruime no ano 1957 vendendo todas as súas propiedades. Dende daquela é veciño de Noia.

Agora, coméntase que neste asunto haxa alguén máis por detrás. Concretamente apuntábase a García Agudín, pra o partido do cal D. Ramón recabou votos na campaña das pasadas eleccións xerais do 15 de xunio. Así se esprican moitos o feito de non ter recurrido ao Tribunal Supremo e un documento polo que García Agudín concedía todo o monte de Fruime, todo, xa denantes de que se procedese ao deslinde esixido pola sentencia. O secretario xeral do Partido Popular Galego podería estar pagando o favor dunha campaña electoral.

Neste intre os veciños están á espera de que se marquen as 25 hectáreas en custión pra logo iniciar accións encamiñadas á recuperación do monte. E estamos dispostos a chegar a onde sea.

suteca

Santiago de Chile, 26 - bajo
Teléfonos 59 96 39 - 59 99 72
SANTIAGO

ESPALE CULTURA
AGASALIF
CON LIBROS

LIBRERIA SEOANE
PONTEVEDRA

FAGA
UN PEQUEÑO
ANÚNCIO
NUN SEMANARIO
AMIGO

A NOSA TERRA

LIBRERIA XA

Vila de Negreira, 3
Tlf: 261975
A CORUÑA

BRU

Distribuidor
FERRETERIA
SILVA
PONTEVEDRA

Xosé Luís Fontenla Méndez naceu en 1915. Coma outros galeguistas «históricos», formou parte dos «Ultreyas» de Alvaro das Casas, do Seminario de Estudios Galegos —Sección de Pedagogía—, das «Mocedades Galeguistas», de «Labor Gallega» de Pontevedra, do corpo de redacción da revista católica progresista «Logos» e da «Dereita Galeguista».

Asistiu ao proceso de A. Bóveda coma «xornalista». Durante os anos anteriores á creación de Galaxia fixo pra os suplementos galegos de «La Noche» as versións ao noso idioma dos Evanxelios e interviu

na creación da editorial SEPT (Patria, en céltigo) de orientación cristiana. Firmou os testos da oposición galega ao franquismo relativos ao referéndum da Lei Orgánica, á abolición da pena de morte, etc. Participou na comisión xestora do Ateneo de Pontevedra nos momentos en que se imponía a súa desaparición pola dictadura, e impulsou as primeiras misas en galego en Pontevedra. Participou na creación da D. C. galega no tempo do referéndum e posteriormente na do PGSD, no 1974. Actualmente é nacionalista independente.

FONTENLA MENDEZ, galeguismo na República

¿Qué significou para Galicia a II República española? ¿Cómo fue el tiempo de la República?

Foi un intre de verdadeira ilusión para Galicia, posiblemente máis ca o que vivimos. Pode que eu o mire dende outra óptica porque, claro, xa non teño aquela idade, pero naquel intre deuse unha concutura que non se volvou presentar para Galicia; a proba tómala en que pasaron coñecidos anos e aquela situación política ainda non se deu.

Respecto a cómo a República via a Galicia hai moi escrito. Eu penso que había un anejo, posiblemente máis dos intelectuais ca dos políticos, por entender os casos que eles chamaban *regionales*, nunca aceptaron chamarlle nacionais. E posiblemente hoxe se esteña dando unha situación paralela. Posiblemente aqueles homes confundían un pouco os deseños coa realidade. Cando daquela se fixeron os pactos —coma agora— falouse de autodeterminación e de federalismo. Casares Quiroga dixo en Galicia aquela frase de que: *Para Galicia ni un punto menos que para Cataluña* causa que esqueceu ao chegar alá.

¿Cuál era a súa vinculación ao galeguismo?

Era das Mocedades Galeguistas, hai que suliñar o novos que eramos, fun Secretario Técnico anque eu nunca me enterei do que significaba aquello nin para qué servía. Pinteal pouco alí a pesar de ter falado nas asambleas, quen más falaba alí era Ramón Piñeiro.

¿Cómo se afirmaba a militancia galeguista naquela época?

Daquela non había unha gran forza porque non había unha gran masa detrás, empezou a habela a última hora, anque Pontevedra, daquela, foi un niño de galeguistas que constituían unha grande irmandade e entre os que había un apoio mutuo. Cando nos escribiamos ún a outro encetabamos sempre: Irmán fulano. Sentiám-nos non coma máis de esquerdas ou de dereitas senón que nos coñabamos nacionalistas. Había un grande entusiasmo, daquela chegábbase ao nacionalismo por sentimento atraveso dos poetas, dos escritores. Eu cheguei ao galeguismo atraveso de *Da Terra Asomada* de Ramón Cabanillas. Antes, aos 15 anos, presentáramo a un premio do grupo Ultreya e debín de ser o único porque me deron o premio por un traballío que afortunadamente rompí. A partir de ali comenzou o meu interese polo galego.

A pesar da irmandade e do nacionalismo unificador, no ano 35 produciuse unha escisión no Partido Galeguista entre esquerdas e dereitas. ¿Cómo foi aquello? ¿De qué banda estaba?

Bueno, foi cando se plantearon o asunto da coalición do P. G. coas forzas electorales de esquerdas. Entón, eramos un grupo que non estabamos moi acordados en que se fixera a coalición, non, como pensan moitos, porque fosemos más de esquerdas ou de dereitas, senón porque nós coidábamosos nacionalistas e pensabamos que calquera tipo de coalición electoral iba ser unha causa, posiblemente, non boa para Galicia. Posiblemente non acertamos, é difícil de saber. Se non viñera o 36 poderíamos saber se aquela política do partido era adecuada. Posiblemente sí, posiblemente con aquela coalición o P. G. lograra algo concreto para Galicia. A nós non nolo parecía.

Cando se produciu a escisión foi un momento moi difícil e hai que situala naquel momento determinado. Houbo unhas xuntanzas ás que eu asistí, parece que é unha maldición que tiña sobre mim de convidado de pedra, non

como membro do Partido senón como das Mocedades. Houbo fortes discusións entre Filgueira e Castelao principalmente, nós tiñamos unha gran influencia de Filgueira e de Iglesias Vilarelle, os que nos pediron que nos fósemos con eles.

¿Cómo se pode interpretar a escisión?

Pódense dar dúas interpretacións: pode haber unha razón de simple reacción frente a unha coalición de esquerdas co Frente Popular, e pode haber unha manobra política moi interesante, que eu coido que se quixo facer aquí a través do PPG. Pode ser que a dereita galeguista intentase galeguizar a aquela dereita que non tiña máis ca o calificativo de castelá. Pasaron moitos anos e non me acuerdo do manifesto, chamado dos *Josés*. Había uns puntos que decían *nin marxismo nin fascismo: democracia*, que para unha dereita galeguista non está nada mal. Tiña tamén un apartado adicado á relixiosidade que naquel tempo era obligado e que dende o punto de vista de hoxe resulta moi atrasado xa que se concibe ao estado de non confesional.

Vostede participou directamente na revista «Logos» ¿Cuál era a súa finalidad? ¿Por qué se sentía una revista católica tan incomprendida pola Igrexa daquela época e incluso rexeitada?

Eu sentía que a revista «Logos» era a súa finalidade? ¿Por qué se sentía una revista católica tan incomprendida pola Igrexa daquela época e incluso rexeitada?

A Igrexa daquela época non o entendía e incluso a actual tamén pouco non o entende. Esta era unha das causas que máis me doía, xa que eu fun sempre cristiano e penso que o cristianismo é o que tén que ir á cabeza no nacionalismo. Pasados os anos sinto satisfacción por formar parte do grupo dos *loguistas*, xa que ibamos cincuenta anos por diante do catolicismo oficial. Tiñamos misas e oracións feitas en galego e pensabamos o que agora se di, que a Igrexa fórmava os católicos.

Logos sentaba mal e, incluso, había quen decía que era un boletín político. Claro, estaba en galego, e daquela falar galego era separatista e eso era política. Teñen aparecido exemplares rachados por xente que a consideraba política —cando pasaba censura eclesiástica— e que tiña nas súas mans algún periódico que poñía en primeira plana *Dios, Patria y Rey*. Se eso non era política xa non sei o que é a política.

¿Por qué morreu «Logos»?

Cando veu o Movemento suspenso todo incluso o transporte público; pouco a pouco iba recomenzando todo. En tanto ás publicacións, era de rigor algúna mención á nova situación. O primeiro libro galego foi un de poesías de Anxel Sevillano que contiña un canto ao imperialismo. Cando nos reunimos os sobreviventes de *Logos*, Iglesias Vilarelle coma director e propietario, e eu, vimos que para sair tiñamos que publicar un retrato de Franco en primeira plana e pensamos que non valía a pena.

Vostede asistiu ao proceso no que Alexandre Bóveda foi condenado a morte.

Entrei por un amigo que colaboraba nun periódico que había aquí que se chamaba *El Progreso* —os nomes nunca responden á realidade—. Vivílo foi moi difícil e contalo tamén porque se revolven todas as cousas que che tocan tan de cerca e que de repente cambean a túa vida da noite para a mañá. Incluso ás veces te atopas con xentes que non siguen sendo os mesmos, desertan e eso créache unha gran depresión...

Eu tiña interese en seguir o proceso por ver o que pasaba. Este muchacho tiña o carnet de periodista e entrámos coma tales no salón da Diputación con gran medo de ser descuberto. A miña sorpresa foi cando nos situaron nunha mesiña para a prensa, alí collín notas que non conservo. Aquello foi denigrante, un fiscal que non tiña acusación e que se limitaba a berrar *Usted es un traidor a la patria* frente a un Bóveda moi enteiro e que non se derrubaba, mentras o abogado defensor, socialista, non pudo nin siquera intervir xa que estaba máis afectado ca o propio acusado. De todas formas o proceso esté perfeutamente recollido no libro de Gerardo A. Gallego *Vida, pasión e morte de A. Bóveda*, ándame que el non asistiu ao proceso.

A figura de Bóveda nunca foi destacada con xusticia, coma tampoco a de Víctor Casas. Foi o Secretario Xeral e a alma do Partido Galeguista e un auténtico mártir do nacionalismo galego.

¿Cómo se definiría vostede políticamente?

Eu son moi mal político, non teño condicións, son temperamental e impulsivo. O político tén que saber cando tén que retroceder ou afianzarse. Deixei o partido no que estaba, o PGSD, por esto, o malo é que a política atraíme e á vez apaixóname.

XOSE R. POUSA

resumes

**CARANZA,
FAMILIAS
NA RUA**

No barrio obrero de Caranza, no Ferrol, 416 familias ocuparon unhas vivendas do Ministerio que hai cinco anos están valesas. O Goberno, en vista do ocorrido, adjudicou as casas, por medio da UTT, a outros traballadores ferroláns, que se enfrentan cos ocupantes, estimando que son eles os propietarios das casas, e favorecendo o cumprimento do propósito da Administración: enfrentamento entre os aspirantes ás vivendas.

Os veciños que ocuparon as vivendas, tras diversas entrevistas en Madrid con membros do Ministerio, elaboraron unha táboa reivindicativa, da que os tres puntos son:

— Construcción de albergues e casas modulares pra os ocupantes.

— Construir, nun plazo dun ano, 450 vivendas de tipo social.

— Construcción de tres mil vivendas máis que arranxeen a escasez de vivendas que se sofre no Ferrol.

A Administración prometeu o cumprimento dos tres puntos e escomenzou a construcción dos albergues, ainda que pola súa banda o Delegado Provincial do Ministerio de Obras Públicas e Urbanismo, Luis Amor, entregou aos veciños un papel asegurando o cal non se construirían os albergues e casas modulares precisas, quedando na rúa oitenta familias. Ante a volta dos afectados a Madrid, membros do Ministerio afirman que Luis Amor non pode dar esas soluciones e, inclusive, firman unha carta na que se acredita que se construirán vivendas pra todos.

O mércores celebrouse na Coruña unha xuntanza na que participaron representantes do Ministerio e dos ocupantes, e ás 12 e cuarto, frente á Delegación do Ministerio de Obras Públicas e Urbanismo, tivo lugar unha concentración dos ocupantes apoiados por varias forzas sindicais e políticas.

**SAN CIPRIAN:
NORMAS DE
PLANEAMENTO**

As Asociacións de Veciños de Lleiro e San Ciprián non están de acordo coas normas subsidiarias de planeamento do concello de Cerdeira. A A. de VV. de San Ciprián consideraba, na reclamación presentada no seu día perante o Concello, que o recheo efectuado sobre da ría debería ser declarado zona verde. Nas normas de planeamento era declarado zona «mista» apta pra industrias e vivendas, e a Asociación matina na posibilidade de que o concelleiro Deán Balseiro pretenda a finca de 2.880 metros conquidera co recheo da ría. Esta reclamación sería desestimada ao considerar o Concello que se trataba de aspectos alleos ao planeamento urbanístico.

Baseándose neste e noutros casos, a Asociación coida que se están considerando máis os intereses de particulares ca os da comunidade. E, así, apuntan discriminacións que na consideración e clasificación das fincas se deron nas normas de planeamento: unha finca lindante con outra do concelleiro denante citado é considerada de desigual maneira ca a que está situada ao pé.

Apresamento de barcos galegos: a CEE endurece posturas

A finais do mes de Marzo a diplomacia española negocia (e según declaraciones propias «por primeira vez negociamos, antes só aceptabamos imposiciones») coa Comunidade Económica Europea (CEE) a concesión de novas licencias para os barcos de pesca que habitualmente faenaban nas augas comunitarias. Destes barcos o 72% eran galegos, e dun total de cincocentos de barcos que no mes de xaneiro faenaban nesas augas (setenta e sete deles viñan como fonte única), quedaron reducidos a cento e cincuenta que o poderán facer simultáneamente, por ser ése o número de licencias concedidas pola CEE. Ao mesmo tempo os técnicos comunitarios fixaron especies, cupos e volumes globais de capturas, co que se limita en todos os seus aspectos a pesca nos caladeiros que tradicionalmente viñan sendo usados polos barcos galegos.

ZONAS EN BRANCO: AS 200 MILLAS

Un feito novo é hoxe o endurecemento de posturas por parte de países comunitarios (Irlanda e Gran Bretaña) ribeiráns dos caladeiros habituais, que pasaron de consentir faenar sin licencia a facer apresamento de barcos que se atopaban pescando nos devanditos bancos. O significado de tales medidas pra a pesca galega é grave. Como era de prever, a falta de caladeiros pra os barcos galegos, incluso pra aqueles que practican unha pesca selectiva, tragueará consigo, a moi corto plazo, a desaparición dun considerable

número de postos de traballo co consecuente paro e emigración. A diminución do volumen total de pesca fresca desembarcada a través dos portos galegos, coa seguinte paralización dun sector de actividade tan importante coma o de administración, transporte e servicios, unidos á comercialización da pesca. Podéndose dar tamén, antes da súa desaparición total, unha sobrepesca nas rías galegas.

HISTORIA DO CONFLICTO

En 1977 reconócese o dereito

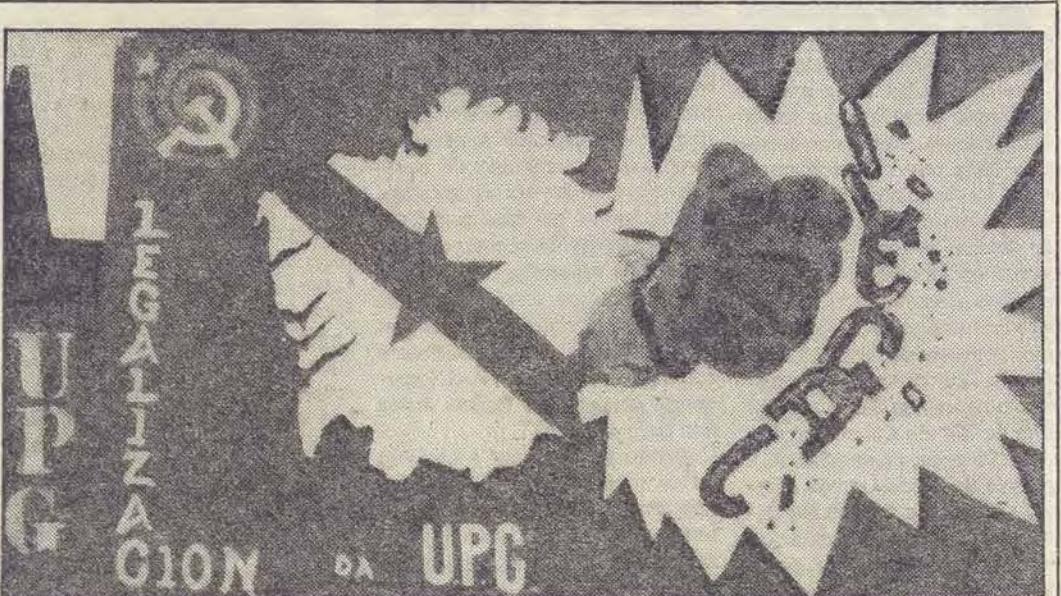

ás 200 millas pola cásque totalidade de países do mundo. EE.UU., a URSS e a CEE proclaman a súa soberanía sobre das 200 millas afectando directamente aos pesqueiros galegos que, desde a época do despegue económico nos anos 60 pola política levada polo Estado español, viñan inundando os caladeiros más ricos do mundo dende Terra Nova a África do Sul pasando por todos os mares intermedios. Os barcos galegos viñan utilizando os caladeiros de Boston e máis do Grand Sole, onde dos 272 barcos

que allí faenaban, 210 eran galegos e tiveron que pasar pola concesión de licencias que a CEE se dignou conceder.

A historia é un aspecto máis das relacions que, denantes de ser membro comunitario, mantén o Goberno español coa CEE: sin ter capacidade negociadora non importa en absoluto sacrificar un sector, neste caso a pesca galega, dado que os que teñen o poder económico na pesca española, a pesar da crisis, están a salvo.

Cinco días levou facer este mural nunha rúa da Coruña debido a que en numerosas ocasións os seus autores foron interrumpidos pola forza pública, que consideraba que o mural non podía facerse «porque é dun partido ilegal». No quinto día alguén de paisano e identificándose coma membro das brigadas antidisturbios da policía, pediu os militantes que traballaban no mural. Ao non querer devolverles os documentos de identidade foise arremuiñando xente ao redor dando mostras visibles de desacordo coa actuación represora do devandito señor. Como remate, un jeep da Policía Armada levaría detidos aos autores que pasaron, seguidamente, a disposición xudicial, sendo postos en libertade.

Galicia 1931 - 1936

TEMPO DE PASIÓNS E SEMEANTEIRA

FRANCISCO CARBALLO

As eleccións municipais do 12 de Abril de 1931 forzaron a Alfonso XIII a abandear o Trono. E así, cásase que inesperadamente, chegou a República. En Galicia a festa do 14 de Abril foi serena; nin excesiva traca, nin intentos sucesivos de incendios. A prensa socialista e republicana celebrouno con goce incontable; a «católica» deulle a boavinda sin moita calor. ¿Cómo ibamos queimar nunha etapa tan breve a anosa adesión monárquica? Xustificábase así a «Voz de la Verdad» de Lugo. Parece que a prensa foi un reflexo correcto da realidade galega. O proletariado industrial, pequeno e localizado na beiramar, era republicano. Tamén o eran grupos da pequena burguesía. O campesiñado vivía más ausente da discusión sobre a organización do Estado. A saída das misas dominicais ouviríasselle comentar ¿qué era a República? ¿Era a masonería, o socialismo, o anticlericalismo? Quén sabe, ao millor era unha cousa boa. Pra todos o 14 de Abril trouxo esperanzas, espectativas.

A tradición republicana galega era xa longa. Previamente ao 14 de Abril, polarizárase en tres agrupacións políticas: o Partido Radical, con líderes tan importantes coma Emilio Iglesias e Basilio Alvarez, a ORGA (Organización Republicana Galega Autónoma), nacida en 1929, con Santiago Casares Quiroga e Antón Vilar Ponte, e algúns incipientes partidos, á calor das Irmandades da Fala.

A problemática galega a resolver era inmensa. Por vez primeira desde 1850, os saldos migratorios empezaban a ser favorables pra o país e polo tanto o crecemento demográfico disparábase con certa forza.

SALDOS MIGRATORIOS DE GALICIA DE 1900 A 1940

1901-1910	- 126.445
1911-1920	- 79.187
1921-1930	- 99.446
1931-1940	+ 63.517

Pra que este medre fose definitivo comprá ar tellar unha reforma agraria que fixese rentable a unidade de explotación conquerida polos labregos nas loitas agrarias, ao redimir os foros. Esta reforma foi incomprendida pola República de Madrid e penso que eiéu estivo pra Galicia a máxima frustración daquel período. Comprá commercializar os productos gandeiros e a conserva, ambas as dúas cousas desprotexidas polos intereses do capitalismo español. Comprá botar a andar o ferrocarril en construcción Zamora-Ourense-Vigo-Coruña. Precisamente nesta obra constantemente paralizada déronse parte das loitas obreiras reivindicativas. Comprá artellar o programa cultural. Certamente foi

neste sector onde a República amosou máis decisión e eficacia.

EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE ESCOLAS

	191	1935
A Coruña	1.241	1.718
Pontevedra	1.150	1.851
Ourense	1.170	1.640
Lugo, menos de	1.000	1.491

Parecida millora podíamos observar na promoción cultural dos adultos, ben mediante escolas nocturnas, ben atraveso de campañas de teatro, cine, etc. Agora ben, este esforzo cultural estivo baseado nas directrices da Institución Libre de Enseñanza que, se eran renovadoras, descoñecían a pedagogía científica que esixea unha escola en galego e dende a cultura popular galega. Só pequenos grupos reivindicaron e iniciaron este camiño.

Outro indicador das soluciones e frustracións da época republicana é o eido político. A política galega polarizouse vivamente ao redor do fenómeno autonómico. Na Asamblea do 4/VI/1931, convocada

na Coruña pra debater as bases do Estatuto de Galicia, amosáronse tres grandes tendencias: unha a favor dunha República federal, a segunda a favor dunha autonomía nunha república unitaria e a terceira en favor dunha autonomía administrativa. As bases aprobadas produciron gran ilusión, incluso en sectores illados da política. A *Galicia Industrial e Comercial* n.º 63, 1931, escribía:

E Galicia a primeira rexión que se deu xa a súa Carta Constituyente. O pobo galego tén agora un programa de propaganda e de acción, contido nas bases aprobadas... Frente á tendencia claramente autónoma e soberana pra a nosa rexión, que se contén nas bases aprobadas, querían loitar outras, que non resistiron o primeiro empuxón nin foron ti das en conta.

Pero a realidade que se cocía no Parlamento madrileño frenou estes pasos. A Constitución Republicana non foi federal. Tiveron que volver a xuntarse os asambleístas pra decidiren as bases aceptables dentro da constitución, e así foi sucesivamente tomando corpo o articulado do Estatuto que se houbo plebiscitar.

Nin siquera con tales renuncias se acelerou a andadura do Estatuto. O Goberno de Azaña deu largas, e só a fins do bienio de 1931-33 saiu o decreto dándolle vía libre.

Unha vía coutada deseguida pola suba ao poder da dereita (1934-35). O Partido Galeguista, o único que tomou en serio a defensa do Estatuto, ti vo que esperar millores tempos. Estes viñeron co trunfo do Frente Popular en Febreiro de 1936. Por fin puido plebiscitarse o Estatuto o 28 de Xunio de 1936. A organización da xornada caíu na man do Partido Galeguista e, sobro de todo, das Mocedades Galeguistas. Axudaron as esquerdas e a dereita galeguista; abstivérónse as dereitas españolas. O resultado é de todos conocido: 72% a favor.

O Estatuto foi un fruto de renuncias, e non sabemos cáll sería o seu resultado. A experiencia durante a Guerra Civil vivida por Castelao e outros republicanos galegos, levounos a pensar, xa no exilio, que non sería eficaz. Porque, disgraciadamente, observaron que os partidos españoles de esquerda e dereita eran igualmente centralistas.

Os cinco anos da Segunda República permitiron agromar molte dume de proyectos neste país e asemade iniciar esperencias proveitosas. A falla de tempo, o centralismo desconocedor, a superposición de problemas alleos, etc., impidieron fructificar moitas soluciones e centrar o traballo nos auténticos intereses do pobo galego. Pero os xérmolos quedaron soterrados e volven rebotar despois de corenta anos. A Segunda República é un interesante período onde se expresou Galicia con más espontaneidade ca noutros longos tempos.

historias de esmagados

Por X. MARÍN

NACIONAL

O MAIS BO E QUE DESPOIS DE FACELAS PARECELLES MAL SE SE LLES DIN.

«Preguntar se queremos o embalse é unha ofensa pra nós» —dijo Tito da funeraria— «nembargantes hai a quem lle interesa que Navia desapareza pra que lle dean uns cartos polas espropiacións e arrincar pra xunto dos fillos que tén no estranxeiro». «Tenemos el hijo en Madrid, nosotros qué hacemos aquí, que venga el salto y nos vamos a Madrid», así falaba, en troques, a Amparito do Julio. Os veciños das parroquias dispersas pola zona estiman que as súas condicións de vida deficientes e o desprecio administrativo teñen as súas raíñas no embalse, «cando solicitamos algo din: pra ahí non hai presuposto, vai quedar baixo da auga, e deste xeito levamos dende o trinta e nove, non sabemos se asentará se coller a maleta». Os pobos da montaña, ainda que non lleas espropriáren terreo, quedarian illados, coas poucas vias de comunicación que teñen cortadas, e estiman que o embalse sería outro apuxón pra mandalos á emigración, fruto que, dende a concesión primeira, vén dando cada ano.

«XA ROUBAN DABONDO»

Os veciños da vila de Puebla, agás unha ínfima minoría vencellada a intereses alleos aos do pobo, opóñense radicalmente a deixar as súas casas e as súas tendas baixo da auga. «xa rouban abondo e están ben gordos, é hora de que nos deixen tranquilos, botaron moita xente fóra pro a nos terán que botarnos a tiros». Todos os veciños de Navia presentaron varios escritos de pro-

SECRETARIO DO AXUNTAMENTO:
EU MOVO OS FIOS,
ELES QUE DEAN A CARA

testa e agora din que somente teñen unha arma, que é a unidade, pra defenderse do enemigo que os rouba, «temos —di Xosé de Muñiz— a unión e as fous». Públicaamente defínese todo o pobo enemigo do Gran Suarna, inclusive é contraria verbalmente a administración local ainda que, asegúranos os veciños, a práctica demostra o contrario e non medio hai intereses económicos que se prestan a actuacións caci-queiles...

PIÑO

DENDE O 1939: A AMENAZA DO GRAN SUARNA

Ninguén en Navia ousa decir de viva voz que *querer* o embalse, pero as actuacións individuais de 4 ou 5 demostraron que fan política a favor. Pola contra os intereses populares esprésanse con firmeza e actúan en bloco: NON AO EMBALSE porque nin aos da montaña —que quedarían incomunicados— nin aos das parroquias —que quedarían sin medios de vida e traballo— nin aos pequenos comerciantes, lles soluciona nada apañar unhas pesetas e collar camiño adiante.

No setembro do 77 unha gran manifestación pronunciouse en Navia contra do embalse e hoxe os veciños súguese opondo con forza a inundación das terras e esixen á administración a concesión dun réxime especial que permita superar o retraso producido pola situación de abandono dende a primeira concesión no ano 39.

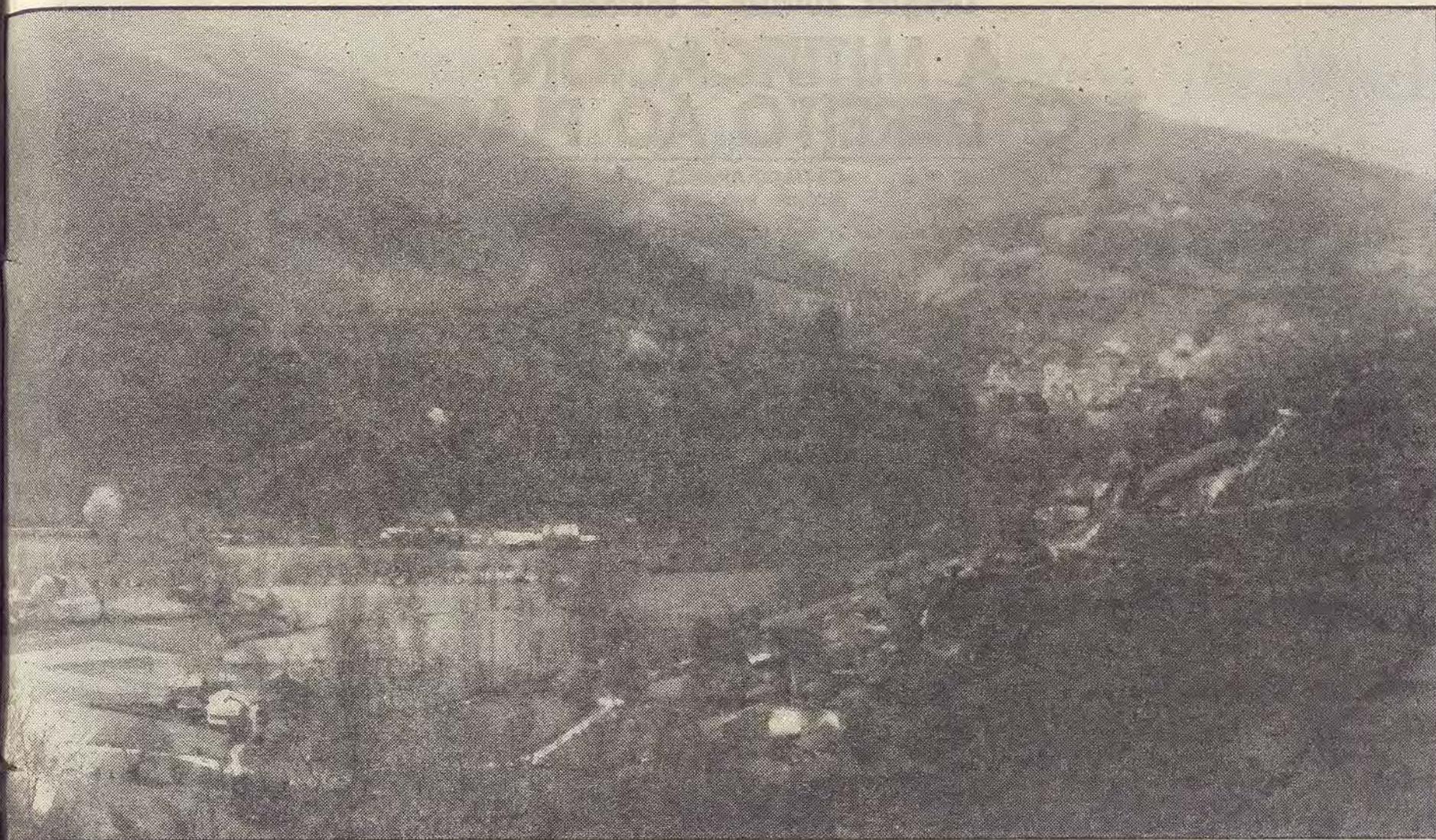
CONSELLO COMARCAL DAS CC.LL.: «E HORA DE QUE TEÑAN QUE CONTAR CON NOS»

cancelación inmediata da Lei de aproveitamento hidroeléctrico do río Navia. A asamblea quedou adiada e os veciños elexeron unha comisión para que espuñaera á Administración as súas esixencias; como as aspiracións dos parlamentarios e do Goberno eran diferentes ás dos naviegos, a comisión quedou sin atribucións e esquençouse o dos técnicos negociadores. Na recente visita do Ministro de Obras Públicas e Urbanismo a Lugo, o alcalde de Navia e algúns concelleiros reuníronse con el, que lleas anunciou unha xunta en Madrid cuatripartita: Goberno, empresa, corporación e veciños. O alcalde, pola súa banda, convocará aos veciños da vila a unha xunta previa na que se elixirán os representantes para ir a Madrid. Por outra banda as Comisións Labregas, sindicato con forte incidencia na zona, estima necesaria a presencia de representantes de todas as parroquias na asamblea e nas conversas en Madrid. Un membro do Consello Comarcal, do Sindicato, Suoso de Muñiz, di que están dispostos a facer o que seña preciso para que non os sigan asoballando.

CONCENTRACIÓN DO 25 DE SETEMBRO DO 77 CONTRA O GRAN SUARNA

EN NAVIA
CON NOS N
SUSO DE M

NAVIA: MADEIRA, PESCA, GANDO, COMERCIO...

«DESPois DE FACELAS...»

Se nas outras zonas de Galicia se respira un ambiente caciquil, en Navia tamén dá un bon cheiro, «*eiqui pasamos moitas* — dímos un señor que ben terá oitenta anos — e o más bon é que despois de facelas parécelles mal se se lles dín. A min os Rosóns viñeronme amonestar porque falara deles e o que dixen foi que foran os falanxistas tras de mí e que me salvara de milagre porque ben serían catorce tiros os que me tiraron, claro, lles danse por aludidos porque daquela eran os xefes da falanxe en Becerrea. E como min cántos viron a morte cos ollos e cántos morreron, ahí en Becerrea mataron máis de corenta, eiqui ben cerca a ún que lle chamaban o Lampanas fóreron buscar e un falanxista subiuase ao lousado da casa, os ou-

tos pensaron que era o Lampanas e pataleárono»; «o gran problema que temos eiqui é o caciquismo — coincide tamén o ferreiro de Navia —, primeiro houbo un alcalde da zona de Sarria, Chaos, que era destacado por bon falanxista, da camarilla do Rosón, e todo canto fixo foi o seu proveito». «Hoxe o alcalde podemos decir que na práctica é Antonio Rosón», — afirma un membro das CC.LL.—, el fai e desfai, a corporación non pode facer nada porque o alcalde débelle bons favores». Outro persoero que o pobo conoce coma aproveitado e discreto cacique é Manolillo, o secretario do axuntamento; aquel que «tira a pedra e esconde a man»; mentres a súa plaza coma funcionario de axuntamento está en Cospeito, coma home arraigado no seu pobo

non transixe que un secretario tome a plaza de Navia e ocupa el o seu posto; asegún declarou, está persoalmente contra o embalse ainda que o seu problema era fundamentalmente zafarse e non falar con nós, negándose, por derradeiras, a darnos información.

A comarca de Navia tén recursos económicos, hoxe desaproveitados porque durante longos anos a ameaña do embalse foi forzando a emigración e tamén durante longos anos xustificou unha desatención límite por parte das institucións que non se consideraban obrigadas a preocuparse por unha poboación destinada a afogar. Deste xeito forrouse o empobrecemento extremo coma pra facer aceptar, por desgaste, un proyecto do ano 39.

MADEIRA, GANDO, PESCA

Navia é unha comarca con vinte parroquias, xustamente a mitade delas sin luz eléctrica. Posee importantes medios de vida, sobre todo se pensásemos nun aproveitamento axeitado, coma madeira e gandería, boas terras de pradería nos climos da montaña, coma pequenas meseitas, que o embalse inundaría, e é considerable tamén a pesca e inclusive o labradio nas veigas do río Navia, áinda que de menor estensión. Pero hoxe leva un retraso considerable a causa dos longos anos nesta situación. A emigración é un fenómeno que arrastrou á maioría dos habitantes da bisbarra que non tiñan garantías de vida tal e coma se presentaba o panorama: dun censo de cinco mil habitantes aproximadamente cecais non se supere hoxe a cifra de dous mil, e é significativo o feito de que cada semana, no inverno, sae un autocar pra Barcelona e máis de cinco semanales na época das vacacións; dos servicios sociais coma ensino, sanitidade e mesmamente servizo de veterinaria, xa non cómpre falar.

A ALTERNATIVA

O pobo non foi capaz somente de reivindicar a anulación do decreto de construcción do *Gran Suarna* senón que reclama, diante desa Administración española curiosamente absentista, que compense un abandono intencionado cun plan de axuda específico e que responda á situación real.

Os veciños denuncian en todos os intres o embalse, fan directamente responsable á Administración española e fan alusión a que ésta non lles vai ofrecer a posibilidade de conseguir un posto de traballo no país e que terán que irse á emigración. Denegan todas as posibilidades de negociación dos precios das terras e esixen ao Goberno a concesión dunha amplia táboa reivindicativa:

— Anulación inmediata da Lei de aproveitamento hidroeléctrico do río Navia.

— Conceder á comarca un réxime especial pra superar o atraso producido polos anos pasados nessa situación, concretado en: Cretos a fondo perdido pra superar o atraso das terras e fomentar a industrialización partindo dos recursos da comarca, continuar a construcción da estrada a Asturias e a Donis, electrificar todas as aldeas, construir unha rede de carreiras a todos os pobos da comarca, construir unha praza pra feira do gando, escolas en todas as parroquias pra unha normal escolarización de prescolar e primeira etapa de EXB, creación dun grupo escolar en condicións axeitado á segunda etapa de EXB e BUP, construcción dun ambulatorio cuns servicios sanitarios axeitados e eficientes, servicios veterinarios que cubran as necesidades da comarca, auga corrente en todas as parroquias e lugares e servizo axeitado de teléfonos.

Unha táboa que costará moito arrincar.

LOIS CELEIRO

EN NAVIA MANDA O CENTRO,
CON NOS NON CONTAN»

SUSO DE MUÑIS «ELES MIRAN AO SEU, O POBO NON LLES IMPORTA».

Drogas, cultura e sociedade

A MITIFICACION E O DEREITO AO PLACER

CIPRIANO JIMENEZ
Médico - psiquiatra

Cada intre cultural tén a súa droga. Os chinos, por exemplo, destilando o arroz obtiveron o sake, os centro-europeos, grandes consumidores de cerveza, sobor de todo os alemáns, conseguirona atraveso do lúpulo. Tamén os escoceses producen mol boas marcas de whiskys, destilando e mesturando debidamente os cereais. Noutros países a relixión, como é o caso dos mahometanos co Corán, prohíbe o consumo de bebidas alcohólicas. Non embargantes, os arxelianos e marroquíes gustan de fumar o Kif (equivalente á marihuana) nas súas minúsculas pipas de tubo estreito e alongado (sibsi). En tres ou catro chupadas a sibsi, como eles chaman, valérase, pra inmediatamente voltar a enchela e pasarlle ao compañoiro deixa que a ronda remate.

Se o alcohol é ún dos símbolos da nosa cultura, outras drogas, p. ex. o haschís, por si mesma menos comprometida, é pra moitos mozos a bandeira da contracultura. Moitos consumidores de bebidas alcohólicas rexeitan outras drogas e moitos fumadores de haschís adoptarán a mesma actitude encol do alcohol. Pero non todos os consumidores de drogas estarán implicados nese movemento **contracultural e ideolóxico**. Os marxinados sociais, pola súa propia situación persoal e vital, serían terreo abonado pra o consumo de droga. Non embargantes, un feito que nos parece capital falando da droga é que se trate de englobar todo tipo de drogas nun mesmo conteso, sin ter en conta as diferencias tan notables que entre as mesmas esisten. A prohibición indiscriminada, probablemente, de todo tipo de drogas potencia rápidamente a **curiosidade e a búsqueda de placer** en certas drogas, por si mesmas menos perigosas ca outras moito más doidas de atopar e consumir.

Hoxe por exemplo, o haschís tén a forza dun símbolo, pode ser un mito pero tamén é un **risco**. A mitificación do haschís non viría dado pola droga en si mesma, senón por creer que fumándoa ún atopase **fóra do rollo... do sistema**, cando ese mesmo sistema ou rollo ao cal se quere contestar tén cásque sempre o poder e a posibilidade de integrar no seu consumismo esa mesma droga.

Algo semellante pasou a nivel sexual. Os que reprimían a sesualidade en todos os frentes non tiñan logo inconveniente en utilizala aos niveles más sotiles de propaganda comercial, consumista.

A droga, e o movemento contracultural que ela trata de simbolizar, tamén se pode vender e comercializar. Pódese vender e comprar todo o que encolle da droga existe: roupa, música, hábitos, toda unha serie de ouxetos, e non digamos da comercialización das películas nas que a temática é a droga, etc.

En relacións aos **riscos** da droga, se certo é que moitas drogas son por si mesmas menos inofensivas ca as ditas legais, non nos cansaremos de repetir unha e más veces que se consideramos fundamentalmente perigoso e de consecuencias imprevistas o que en termos psicolóxicos imos definir como o **fenómeno de escalada** ou do **pase** a outras drogas, estas si son por si mesmas incontestablemente fatais pra calquera individuo que as tome. O fenómeno da escalada ou tamén chamado do pase a drogas de maiores efectos é, repito, o pe-

rgo número ún e sobor do cal volveremos falar noutra ocasión.

¿CALES SON AS PRINCIPALES MOTIVACIONES DOS TOSICOMANOS? (1)

Xeralmente os adultos consumen e chegan á droga por razóns cásque sempre de tipo terapéutico ou seudoterapéutico. Existe a creencia (problema fundamentalmente cultural) de que hai remedios-drogas pra todo tipo de males-enfermedades. O médico, que se ve obrigado, polas razóns que sexa, a facer unha medicina sintomática, tratará de buscar, ao seu pesar, aquel medicamento, aquela droga más idónea pra o síntoma referido polo enfermo. A campaña que dende hai uns meses trata de levar a cabo a Seguridade Social obedece entre outras razóns a reducir gastos polo abuso indiscriminado de medicinas, e a facerlle ver aos asegurados que calquera tipo de medicamento (que ao fin e ao ca-

bo non deixa de ser unha droga) non pode ser utilizado sin unha indicación previa que así o aconselle.

Os tranquilizantes ou sedativos, e ainda os estimulantes, son as drogas máis habitualmente utilizadas polos adultos.

No caso dos mozos e adolescentes, os motivos que os apuxan ao consumo de drogas son totalmente diferentes, variando moito asegn o tipo de droga, circunstancias-ambiente e persoalidade do toxicómano.

CURIOSIDADE E PLACER

Non se pode negar a doble imaxe que poden ofrecer os toxicómanos. A **marxinación e desprecio** pola banda da gran mayoría da sociedade adulta, pode convertirse en curiosidade e prestixio cara a moitos mozos, que ven nos toxicómanos a posibilidade de ser **algo** na sociedade na cal viven. O ambiente que envolve aos mozos que se drogan, a curiosidade dos non iniciados, apuxa á necesidade, pra eles vital, de tratar de vivir a experiencia da droga.

Os mozos en xeral queren e necesitan vivir as súas propias experiencias persoais, cos riscos lóxicos que tal proceso de maduración plantexa.

A búsqueda do placer é unha das necesidades más constantes do ser humano, e nun principio tal motivación non tería por qué ser un fenómeno patolóxico, xa que pra unha grande mayoría de persoas a droga é unha búsqueda normal de placer, de eliminar inhibicións, de sentirse más agusto consigo mesmo, etc.

VIDA COMUNITARIA

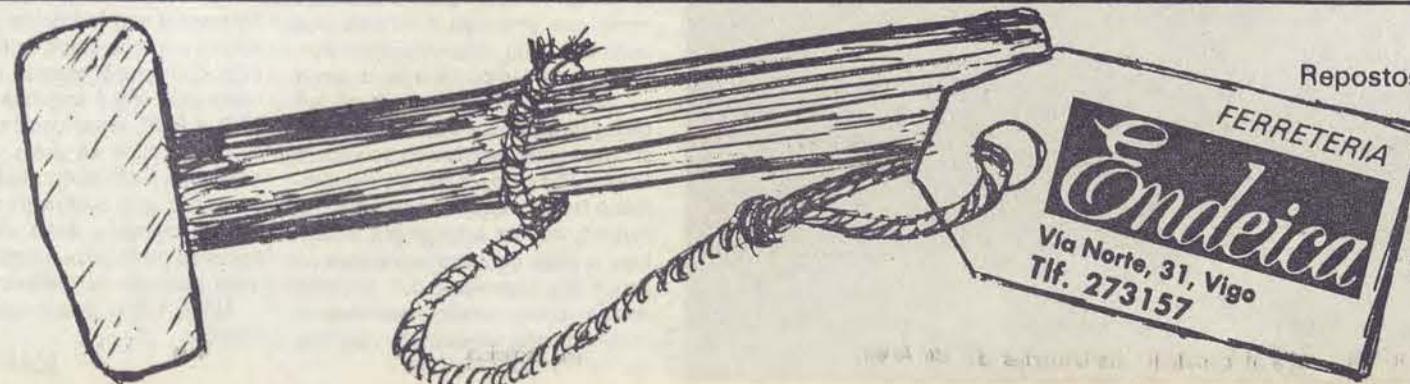
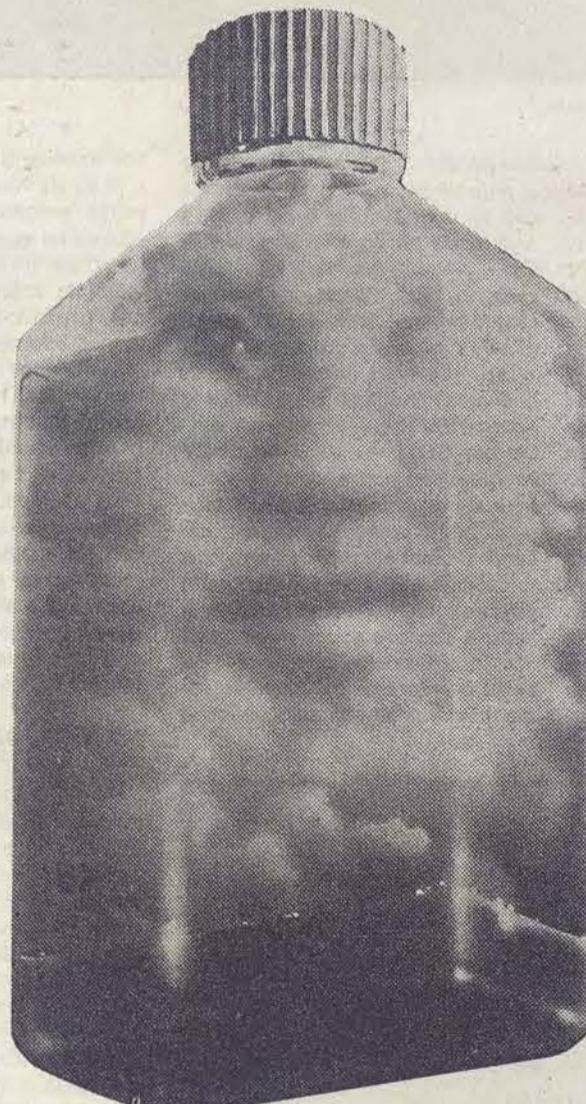
A tendencia dos mozos a facer grupos é un feito natural. A droga, pra certos grupos, sería algo así coma o elemelno capital de entendemento, o que faría posible que as relacións interpersoais foran viables, afectivas, cálidas. ¿Cómo poderíamos imaxinar un grupo de adultos falando sin o seu vaso de alcohol polo medio?

O proselitismo é tan común no caso do alcoholismo coma pra as outras drogas.

CRITICA E PROTESTA

A mocedade afortunadamente é crítica e contestaria diante dunha sociedade que non elixiron pra vivir, e na cal teñen que desenrolarse. O ritmo tecnolóxico e mesmo nuclear que a sociedade actual leva deixa unha lastra (polución, desemprego, etc.) que os mozos non queren nin desean pola simple razón de que a ningún lle gusta que fagan ou pensen por el. E, moito más grave aínda, que pretendan facer unha sociedade do futuro que eles contestan.

(1) Tosicomanía, asegn a O. M. S. (Organización Mundial da Saúde) é un estado de intoxicación, periódica ou crónica, producida polo uso repetido dunha droga (natural ou sintética).

Repostos eléctricos pra o fogar

Ferramentas en xeral

Fontanería e grifería

Artículos de bazar

Pinturas

Euskadi Lemóniz, o meirande problema

OARSO

A Central de Lemóniz converteuse no problema número ún de Euskadi. Dende que o atentado desfixo ún dos xeneradores e produciu danos por valor de catrocentos millóns de pesetas e a morte de dous traballadores, houbo oito desaloxos baixo falsas amenazas de bomba e hai uns días un novo atentado dinamitou as conduccións de enerxía eléctrica da central.

A corrente de opinión popular encontra da Central non rexeu e, a pesares do que algúen vaticinaba, está adequerindo cada día meirandas proporcións. Siguen as festas e manifestacións populares encontra da controvertida central nuclear. Neste senso, non é ningunha casualidade que o Consello Xeral Basco, dominado por forzas que, coma o PSOE o PNV, non se están caracterizando pola súa oposición ás obras de Iberduero, teña decote o tema sobor do tapete e esteña, dalgún xeito, levando a iniciativa legal contra este proyecto. Na reunión do pasado luns o Consello Xeral Basco negouse a apoiar a idea dun referéndum que decidiría sobor do seu futuro pola sínxela razón de que eso levaría moito tempo e o problema é urxente.

Canarias

¿A quén favorece o atentado contra Cubillo?

PEDRO LUACES G. ROSON

O atentado perpetrado en Arxel contra Antonio Cubillo, dirixente do MPAIAC (Movimento pra a Autodeterminación e Independencia do Archipiélago Canario), e do que saíu gravemente ferido coma consecuencia dos múltiples coitelazos sufridos, foi calificado polo movemento coma obra do imperialismo internacional e do colonialismo español. Ao tempo que se producía este atentado, o ministro de Asuntos Esteriores español Oreja Aguirre, que se apresou axiña condenalo, realizaba unha viaxe por varios países africanos nun intento de abrir unha nova política africana de España e de saír ao paso á OUA referente a Canarias reafirmando a españolidade das Illas, mentres que a prensa española comenzaba a poñer mesmo en

dúbida o feito alegando falla de información tanto do MPAIAC coma do Goberno arxeliano, e coma parte dun complot anti-español. Posteriormente a policía arxeliana detiña aos agresores de Cubillo, dous homes de nacionalidade española que chegaron a Arxelia o día 2 de abril.

Cubillo, despois de ter dirixido dende Arxelia a loita do MPAIAC, que coa súa práctica armada puxo sobre o tapete internacional o problema de Canarias, e de falar noite a noite pola *Voz de Canarias Libre* —hoxe clausurada— á población do Archipiélago, obtivo un grande éxito diplomático ao ser adoptada polo Comité de Liberación da OUA e, a proposta d'este, polo seu Consello de Ministros, unha resolución reconocendo a africanidade das Canarias, a

Paises Catalans

O PSUC: «Dúas tendencias eurocomunistas»

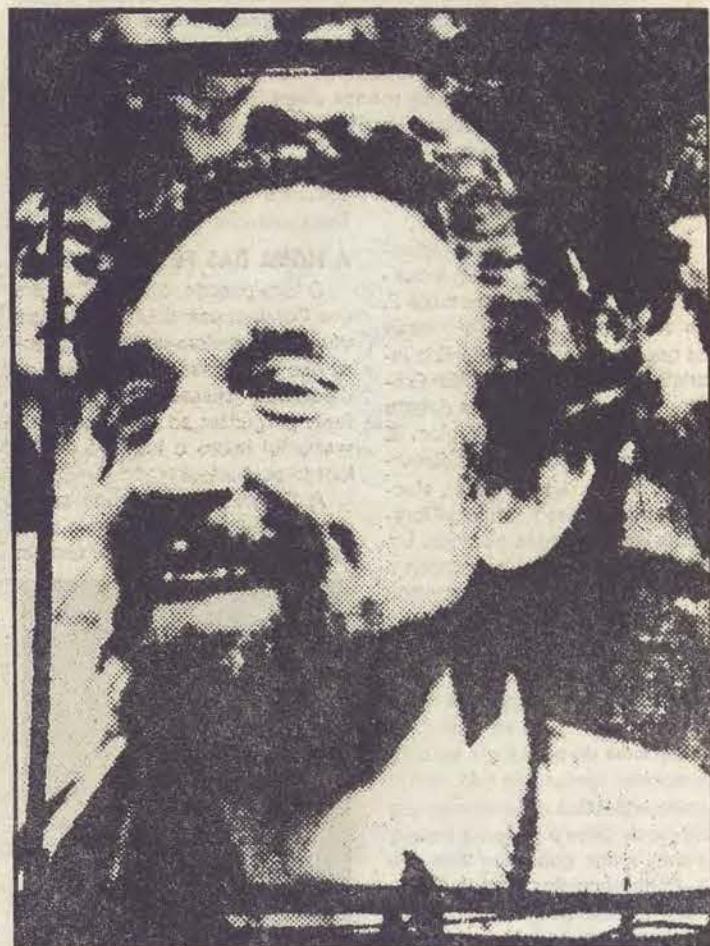
EMILIO VEIGA

A actividade política catalana foi frenética nesta semana. Protagonista principal deste bulle-bule foi o PSUC cunha verdadeira crisis interna que chegou ao cumio cando dimitiron o Presidente e o Secretario Xeral, Gregori López Raimundo e Antoni Gutiérrez, respectivamente. A falsa da crisis choutou na I Conferencia dese Partido onde tiñan de elexirse os 267 delegados do PSUC que participarán no Congreso, no que o paso máis espectacular semella ser o abandono do leninismo polo PCE. Foi éste, precisamente, o punto que desencadeou a polémica no PSUC.

Por unha banda están os partidarios de manter o termo «leninismo» na definición ideolóxica do PCE e pola outra os partidarios de adoptar a definición de «marxistas revolucionarios», tesis proposta polo Comité Central do PCE. Despois de que nunha primeira votación gañara esta tesis, na mesma Conferencia e ao día seguinte saíra vencedora a tesis favorable a manter o termo «leninismo». ¿Qué pasou? Pois que na primeira votación todos os membros do Comité Executivo votaron en bloques en nome da disciplina de voto, mentres que nas votacións do día seguinte os membros deste Comité pedirían libertade de voto. Dahi vén o resultado:

¿DOUS EUROCOMUNISMOS?

O enfrentamento entre estas dúas tendencias que se reflexan incluso no Executivo foi virulento e a crisis durou toda a semana, rematando o derradeiro fin de semana cunha xuntanza de más de 36 horas do Comité Central que, despois do debate político, elexiu novo Secretario Xeral, novo Presidente e novo Comité Executivo, sendo reelexitos todos os membros dimisionarios. Coma colofón desta xuntanza fixose pública unha resolución política que vén dicir que asegúran as conclusións do

ANTONI GUTIÉRREZ

Congreso este partido participa de todas as doutrinas revolucionarias coma o marxismo, o leninismo e outras, feito que non entra en contradicción coa cláusula adoptada pola conferencia pra os Estatutos do PCE.

En definitiva, coa reelección de todos os membros do Executivo sigue a manterse o equilibrio entre os eurocomunistas e os históricos ou leninistas, alínd que Antoni Gutiérrez manifestou a A NOSA TERRA que «non se trata dunha tendencia eurocomunista e outra leninista, senón de dúas tendencias dentro do eurocomunismo, política que asume decididamente o PSUC e que se trata sómente, a nivel básico, de dúas

maneiras de analizar a actualidade de política. No referente ao abandono do leninismo e asegúr Antóni Gutiérrez «só se trata de desfacerse da heranza estalinista e non das aportacións revolucionarias que fixo Lenin». En canto á crisis en si, o Secretario Xeral calificouna coma «unha boquexada de aire fresco que entra polas xanelas do Partido na nova situación democrática, así como unha democratización das estruturas do mesmo que demostra a nosa vitalidade».

O PRESIDENT SIGUE EN MADRID

Todo o contrario pasa co PSAN —Partit Socialista d'Alliberament Nacional— que vén de rematar o seu Congreso reafirmándose na liña marxista-leninista no campo da liberación nacional. Na derradeira sesión foron electos os comités Central e Executivo, órganos de dirección colexiada do Partido, e aprobaronse as ponencias «A loita de liberación en Europa», na que se analiza a estratexia comunista pra as loitas de liberación nacional, e «Análisis marxista actual da cuestión nacional», entre outras. E así rematou o I Congreso dos independentistas cataláns.

Mentras, o President da Generalitat sigue en Madrid, nin se sabe moi ben pra qué afinda. Eso sí, existe unha tesis: cando o President chegou a Madrid aínda non tiñan nada preparado e como non o poden deixar voltar coas mans valeiras ténden de alongar a súa estancia hastha que o venres, no consello de ministros, se tomen algunas resolucións pra dotar a Generalitat provisional dunha miagalla de poder político. Así que haberá que agardar á semana que vén.

súa situación colonial, o seu de-reito á autodeterminación e decidindo prestar o seu apoio ao MPAIAC na súa loita. O paso seguinte a dar polo dirixente independentista canario era levar ao Comité de Descolonización da ONU —o Comité dos 24— o problema canario. A situación e a tensión da zona, coa guerra do Sahara polo medio, é o que delimita claramente a real importancia de Canarias pra o mundo occidental. Destruir a Cubillo é un intento de frenar o proceso MPAIAC e de fanar o proceso iniciado pola OUA, o que obxetivamente favorece a España e tamén, por suposto, á política de Marrocos e de Mauritania. E neste senso e neste contesto é como cómpre situar o feito do atentado de Arxel.

Ao marxe do propio MPAIAC do folklorismo guanchista, dos plantexamentos de Cubillo, está o pobo canario, está o problema da súa colonización. E o que sí é ben seguro é que Cubillo foi un revulsivo nas Illas e unha voz de alerta sobre a complicada problemática canaria e a necesidade da loita pola liberación. O grande medre da conciencia nacional canaria nas clases populares, o potente sindicalismo nacionalista, toda a realidade que conforma o movemento nacional-popular canario, non poden desvencellarse do persoaxe contradictorio, audaz e atractivo que é Antonio Cubillo Ferreira, canario de nai galega, a quem, ao parecer, o imperialismo teme e procura facer desaparecer do panorama político.

Inglatera:

¿Xiro á dereita?

CARLOS DURAN

Se as pasadas eleccións parciais en Ilford (Londres) se interpretan como signo de posibles actitudes do electorado nas vindreas eleccións xerais, o país virá irremediablemente á dereita e Margaret Thatcher será probablemente a próxima primeira ministra. O posto que hoxe ocupa o partido liberal, que fai de contrapeso entre os conservadores e máis os laboristas nos pactos parlamentarios, podería ser herdado, ou polo menos disputado, polos neofascistas do National Front, con consecuencias imprevisibles para a política interior e exterior británica.

O VOTO «FLOTANTE»

O cambeo de humor do electorado pódese xuzgar por un inquérito feito entre os votantes o día 2, que revelou que case a mitade dos que abandónan ao partido laborista para votar conservador fixérono moidos polo recente debate nacional sobre a inmigración. E precisamente este votante *flotante* que o que determina as eleccións, por estaren tan equilibrados os dous grandes partidos. Un dos temas que máis preocupan a este votante, como se demostrou no mencionado inquérito, é o da lei e o orde, sobre todo en zonas como Ilford. Cómprase ter en conta que o índice da delincuencia subiu en Londres un 12% este ano, en comparanza co pasado, e os conservadores aproveitan pra dividir a opinión pública e demostrar que todo iso se debe a *gobierno fraxo*, e canto antes gobernen eles mellor. O que non lle impide tirar a careta e pedir que o mesmo governo retire as sancións a Rodesia, agora que Smith e os líderes negros acordaron o fin da supremacia branca pra o 31 de decembro, data en que aquela colonia

británica se convertirá na nación independente de Zimbabwe.

A HORA DAS PREGUNTAS

O luns pasado, día 3, a Cámara dos Comúns permitiu por primeira vez que se radiara en directo a hora das perguntas. Cadrou que os diputados galeses lle estaban a facer perguntas ao governo: a primeira foi sobre o número de falañtes do galés.

A Cámara dos Comúns achégase deste xeito ao que outros países xa teñen dende hai tempo:

e non só radio senón televisión; por exemplo Alemania Occidental, Holanda, Xapón. Os británicos debateron a custión do televexo (xa hai catro anos que levan facendo probas no da radio), mais quedaron en que non lle conviña que os seus electores os visen arreconchegados no escano e cos pés no respaldo do de diante, a botar unha sesta. Aínda así, no víspera volvete repasar o tema o líder da Cámara dos Comúns, o laborista Michael Foot. Mais os laboristas non só queren este tipo de innovacións (a xustificación das transmisiones é, asegún Michael Foot, que o electorado escoite, e algún día vexa, por si mesmo cómo funciona a súa democracia e non teñan que ler os xornais conservadores que lle presentan un resumo parcial do que se fai naquela Casa, que é como lle chaman ao parlamento). Queren, desde xa, abolir a Cámara dos Lores e ter no seu lugar una comisión revisora dos proyectos de lei. Queren tamén abolir o sistema de comisións mixtas (bipartidistas), que estorban o proceso democrático, e facelas unipartidistas, ou sexa unha estensión do poder executivo de Whitehall. E queren reducir o horario parlamentario ás oito horas normais. Todo iso teñen posto nun informe sobre o sistema parlamentario que terá que pasar, quería ou non, pola maquinaria parlamentaria actual. Mientras tanto os ingleses teñen que se contentar con escutar aos seus representantes sin verles a cara.

A fraxilidade política do Mediterráneo

X. A. GACIÑO

A posibilidade de que Norteamérica —por iniciativa do seu presidente, Carter, trasladada ao Congreso— levante o seu embargo de venda de armas a Turquía, imposto no 1973, ao manter Turquía a súa invasión de Chipre, provocou as protestas de Grecia —apartada militarmente da OTAN naquelhas datas— e volve poñer de actualidade a fraxilidade da situación de tensión que se vive no Mediterráneo, mar sucedido pola VI Frota Norteamericana e a frota soviética, ademais de contar co punto quente de Israel no seu extremo más oriental.

Chipre é un pouco o símbolo da inestabilidade mediterránea, donde que en 1959-1960 acadou a súa independencia, despois de dúas conferencias, en Zurich e Londres, nas que participaron os países que tiñan intereses naquel territorio: Grecia, Turquía, e, sobre todo, Gran Bretaña, potencia que herdou a colonización da illa, é caída do Imperio Otomano. Con catro quintas partes de poboación que se consideran de orixe grega, e unha quinta parte de herdeiros dos ocupantes turcos, Chipre debateuse sempre entre o ancelo minoritario de unirse a Grecia, as dificultades de expresión e representación política da minoría turca e as apetencias controladoras das grandes potencias. Todo ese cúmulo de factores desestabilizadores foi controlado por un home excepcional, Makarios, que, sobre todo a partires de 1967, ano da instauración da dictadura fascista dos coroneles gregos, emprendeu unha política decidida de independencia e neutralidade, gañando mesmo o apoio dos turco-chipriotas. Pero ese difícil equilibrio rompeuse co golpe de 1974, a cargo de oficiais do exército grego —que, en virtude dos acordos de Zurich, tén presencia efectiva no territorio chipriota, como tamén a tén o exército británico, con dúas bases militares—, que derrocou a Makarios e provocou a invasión turca de case a mitade da illa. O total fracaso da intervención grega trouxo coma consecuencia o derrocamento do réxime dos coroneles e, máis tarde, a saída de Grecia do tingaldo militar da OTAN, ao persistir a presencia turca en Chipre.

As contradiccións postas en marcha no seo da OTAN por todos estes acontecementos —que enfrentaban dous dos seus membros— culminaron coa decisión do Congreso norteamericano, en 1975, de embargar a venda de armas a Turquía, mentres este país se mantinha no seo da Organización Atlántica. Indudablemente, foi Turquía o país que sacou maior forza deste conflicto. Naquellos momentos estaba gobernada polo socialdemócrata Ecovit —o mesmo que goberna agora, despois dun fracasado paréntesis de governo de ultradereita—, e eso supónha unha postura más flesible ante o seu poderoso veciño soviético que, dende a saída dos seus barcos de guerra ao Mediterráneo, considera fundamental un entendemento de boa veciñanza cos turcos. De ahí derivase quizaves a postura ambigua da URSS na conferencia de Xenebra que seguiu ás intervencións gregas e turcas en Chipre, postura ambigua que se contradecía co decidido apoio soviético á postura de neutralidade de Makarios (que contaba co apoio do forte partido comunista pro-soviético da illa que representa o coentre por cento dos votos greco-chipriotas).

O cambeo da postura norteamericana que Carter quere poñer en marcha, pode representar un intento dos Estados Unidos de frenar un posible alonxamento turco da OTAN (que é unha amenaza que os turcos fan continuamente), e que sería fatal pra os intereses estratégicos norteamericanos na zona, condicionados directamente polo conflicto árabe-israelí. Significaría, por outra parte, a consagración da división de Chipre e a desaparición definitiva da opción neutralista nesta illa. O papel de Grecia en todo esto seguiría a ser o do parente probe dos norteamericanos e británicos, que impuxeron unha monarquía estranxeira en Grecia ao final da segunda guerra mundial, cunha terrible represión das forzas guerrilleiras antifascistas de esquerda; que xogaron a alternativa fascista dos coroneles, cando o forte sentimento popular de esquerdas estaba a punto de chegar ao poder polas urnas, e que agora mantienen unha democracia recortada, que, no entanto, non tivo máis saída ca apartarse da OTAN por pura dignidade nacional, ao sentirse totalmente marxinada no arranxo de Chipre.

A Internacional Socialista de xira por América

Santo Domingo XESUS CAMBRE MARIÑO

O primeiro ministro portugués Mário Soares, ao frente dunha numerosa delegación da Internacional Socialista, emprende unha xira por cinco países americanos na segunda quincena de marzo. Invitada polo Partido Revolucionario Dominicano (PRD), a delegación presentouse en Santo Domingo no fin de semana do 17 ao 19 do dito mes pra facer unha visita que resultou moi accidentada. Precisamente a República Dominicana atopase metida de cheo no período electoral. As eleccións faránse o 16 de maio vindeiro e nelas o PRD, de ideoloxía socialista, intentará quitar do poder ao Partido Reformista do presidente Joaquín Balaguer que se presenta de novo unha vez máis.

Nesas condicións de caldeiro político o governo balaguerista non estaba disposto a deixar que o PRD se aproveitase políticamente da visita que facía ao país caribeño a importante delegación socialista. A Soares, vicepresidente da Internacional Socialista, acompañábanlo, entre outros, Beert Carlsson, secretario xeral, Rhobald Stoltemberg, ministro de Esteriores de Noruega, Gabert Vollmar, presidente do Parlamento de Baviera, Obeye Diop, ministro senegalés, Yves Lebas, do Partido Socialista Francés, e Celestino Arenales, do PSOE. Xa antes de chegada da delegación, a prensa dominicana informou que o governo balaguerista dispónfase a boicotear os efectos da visita de Soares que coincidia coa forza da campaña política do PRD.

Por outra banda, Fernando Alvarez Bogaert, candidato a vicepresidente do partido de Balaguer,

denunciaba que o primeiro ministro portugués iba ao país darlle o seu respaldo á oposición política. Alvarez decía que Balaguer, polo contrario, non tiña necesidade de que ninguén de fóra viñese falar en favor del, pois o seu aval «é a inmensa obra que tén realizado en favor do país».

A primeira maniobra de Balaguer foi presentarse no aeroporto de Santo Domingo, acompañado de dignatarios civis e militares, pra tratar de frustrar a recepción que lle iba a dar o PRD á delegación socialista. Mais tarde, pra impedir que Soares participase nunha caravana política do PRD polo interior do país, invitou ao primeiro ministro portugués a un almoco no pazo presidencial. Invitación que Soares declinou aducindo compromisos previos. A resposta do governo balaguerista sería prohibir a caravana que tiña programada o PRD pra o domingo

guer, denunciaba que o primeiro ministro portugués iba ao país darlle o seu respaldo á oposición política. Alvarez decía que Balaguer, polo contrario, non tiña necesidade de que ninguén de fóra viñese falar en favor del, pois o seu aval «é a inmensa obra que tén realizado en favor do país». Despois o xefe de policía de Santo Domingo, xeneral Nefti Nivar Seijas, acusou a Soares de intervención nos asuntos políticos internos da República Dominicana. Mário Soares defendeu-se da acusación decindo que se tratava meramente dunha presencia por invitación e unha mostra de solidaridade internacional.

Todo este rebumbio non é máis ca reflexo da polarización política que se está dando na República Dominicana, en vísperas das eleccións, entre a oligarquía do governo balaguerista e o PRD que trata de sacudir as masas traballadoras.

En fin, a xira da Internacional Socialista á Terra do Merengue non se pode decir que non resultara movida e sin pementa tropical.

Escopetas de balíns

Existen no mercado unha serie de armas que poderíamos denominar accionadas por gases, que dun tempo a esta parte aumentaron as súas vendas de maneira notable, de xeito que se hai uns anos eran contadas as persoas que poseían unha de tales armas, hoxe vense, sobor de todo en aldeas e arredores de vilas, rapaces, mozotes e hastra homes feitos e dereitos que pasan o tempo con tales xoguetes. Paralelamente a esta demanda, as escopetas esperimentaron unha cantidade de milloras encamiñadas a conseguir máis potencia e alcance por unha banda, e pola outra máis precisión no tiro, chegando a conseguirse armas ás que hastra se lles pode engadir unha pequena mira telescopica, ou outras que son de repetición, como a famosa *Huracán* que leva un depósito pra municións. Este aumento das vendas é debido a varios factores como é a súa facilidade pra ser mercadas. Calquera adulto pode ir a unha armería e sin máis levar algúin, sendo o único requisito cubrir a guía de pertenencia da arma. Outro dos factores a considerar é a súa baratura. Son baratos estes xoguetes e más baratos os balíns que se mercan en caixas de douscentos cincuenta polo que costa un cartucho de caza; por un precio moi asequible ún pode estar dándolle ao dedo toda a tarde.

ESTES XOGUETES

Pro falando do seu uso, diremos que de seguido vemos cómo estas escopetas son manexadas de forma indebida, pois non hai máis ca pensar que se ben nun principio estaban limitadas pra tiro de salón, logo pasouse a usarlas como armas pra cazar; así na Lei de Caza di: *Para cazar con armas de fuego o accionadas por aire u otros gases comprimidos...*; convén ter esto moi presente: estamos falando de armas, non de xoguetes como moitos pensan. Son moitos os pais que regalan aos fillos (menores) un aparelllo destes, e logo veñen os disgustos, pois o uso irresponsable leva como consecuencia dende infraccións á Lei hasta lesións físicas (como a perda dun oido); xa non é a primeira nin a segunda vez que vemos rapaciños liados en batallas con estas armas, emulando sin dúbida aos seus héroes da T.V. Non preciso mencionar casos de accidentes conocidos persoalmente, pois calquera lector saberá algúin.

Analicemos estes catro puntos: ¿quén anda con estas escopetas?, ¿a qué se lle tira?, ¿cando se caza con elas e ónde se fai?

¿Quén caza (ou tira)? O Decreto 3797/1965 espresa que tales armas non poden ser usadas nin pertenecer a persoas menores de

12 anos; as persoas entre 12 e 18 poderán usar só cando vaian baixo vixilancia de maiores, debendo levar en todo caso a tarxeta ou guía de propiedade da arma polo uso é persoal e intransferible; quere decir esto que non se pode emprestar e somente é o dono quem pode facer uso dela. A lei de Caza, falando do cazador di: *O derecho de cazar corresponde a toda persoa maior de 14 anos*, (art.º 3-1) e tamén: *Pra cazar con armas de fogo ou accionadas por aire ou outros gases comprimidos será necesario ter a maioría de idade penal ou ben ir en compañía doutro ou doutros cazadores maiores de idade* (art.º 3-3). Como se pode ver, moitas destas armas son levadas por rapaciños que non cumplen estes requisitos, e polo tanto son furtivos no mellor dos casos. ¿E cántos andan coa guía da arma? Ningún. ¿E cántos andan cunha arma súa (non do pai, dun irmán ou dun amigo)?

¿Cando se caza? Con estas armas, en calquera época do ano, pois considérase que as especies ás que se lle tira non son auténticamente pezas de caza e polo tanto pra elas non hai veda. En calquera momento, sexa no vran ou no inverno, vese xente de caza con estas escopetas.

MATANDO PAXAROS

E co dito anteriormente entroncamos co aspecto de qué se caza. ¿A que anda a xente normalmente con estas escopetas na man? Pois está claro: andan matando paxaros. Esto é algo intolerable, que só se comprende coma unha reminiscencia de tempos pasados. E o síntoma da ignorancia, da incultura e do despilfarro máis estúpidos. Xa somente pensando neste e deixando aparte os outros puntos considerados, deberíase prohibir o uso indebido destas armas. Estas accións de cazar paxaros, o mesmo que a de destruír os niños, deberán controlarse moi estritamente e os primeiros culpables por toleralo son as autoridades que fan a vista gorda, considerando estes actos coma faltas leves, de importancia mínima, propias de nenos. Non, non e non. Tan lei é a páxina tres coma a catorce, e tan furtivo é o que caza con furón coma o que mata aves insectívoras protexidas.

Rematemos considerando en qué lugares se tira coas escopetas de balíns. Coido que o noventa e nove por cento ignora que non se pueden usar en calquera lugar, senón a 300 metros coma mínimo de lugares habitados, ou en lugares cerrados con muros de dous ou más metros de alto, ou en salas de tiro. Polo tanto, amigüínos, non se pode andar a tiros polas hortas no medio da aldea,

nin por camiños, como é habitual ver.

Como se deduce logo de considerar os catro apartados espostos, o uso das armas accionadas por gases, chamadas escopetas de balíns, son un abuso descarado, tolerado, consentido e hastra

animado por adultos irresponsables, que amais das infraccións continuas trai accidentes.

Aínda non hai moito que nos decía un emigrante co que paramos a falar, pois estaba tirándolle aos paxaros, que onde traballaba, non sei se Suíza ou Alemania, a

ningún se lle ocurría facer aquello e que algún paisano foi amonestado de contado cando se lle ocurriu tal. Así que a nosa xente en casa allea respeta o que hai e na nosa fai o que lle peta. Estáche ben.

PATIÑO

A publicidade e os trofeos

No outono pasado, dous alpinistas británicos, Doug Scott e Chris Bonington, baixaban dun cumbe do Himalaia cando Scott perdeu pé e partiu as pernas. Durante sete días el e más Chris (que partiu tres costelas e mancou unha man), acompañados doutros dous escaladores, desceron o Himalaia, o Scott agaeteñando coas mans e os xionllios.

En recoñecemento desta faña foille outorgado a Doug Scott o trofeo de ouro do Victoria Sporting Club, valorado nunhas 65.000 libras esterlinas, e que se concede anualmente por valentía demostrada no deporte.

Mais o Scott refugou o premio. De novo lle foi proposto e de novo o rexeitou. Aínda lle foi ofrecido unha terceira vez, e unha vez máis el non o quixo.

Naturalmente todo isto choucou ás páxinas dos xornais e Doug

Scott foi acusado de fachendoso e de parvo.

Despois de rexeitar o premio por primeira vez, Scott escribiu unha carta ao Victoria Sporting Club espicando as súas razóns: sendo o alpinismo un deporte de equipo el non podía aceptar un trofeo que estaba destinado ao grupo que lle axudou e se sacrificou por el na baixa. Entón el aceptaría o premio no entendemento de que sería outorgado ao equipo e pra fins benéficos do alpinismo.

Mais o reglamento do Club non entendía destas finezas e ofreceu-lle o premio outras dúas veces a el só. E foi cando o caso se fixo notorio, saíndo a relucir os motivos que teñen as empresas no mundo capitalista pra concederen premios a deportistas: publicidade. O Victoria Sporting Club é un casino que deriva fartas ganan-

cias do xogo. Cousa semellante pasa coas empresas fabricantes de tabaco, bebidas alcohólicas e outras que dependen da publicidade pra colocaren os seus produtos, polo que fomentan unha imaxe progresista e sana, relacionándose coas competicións deportivas ao aire libre. Ademais, aforan impostos deste xeito.

Compre recapacitar que o Scott non parecía estar contra este sistema de patrocinamentos, posto que estaba disposto a aceptar o premio con tal que fose disfrutado colectivamente polo seu equipo e polo alpinismo en xeral.

O feito é que o deporte precisa de cartos, e o estado (hoxe labrista) non axuda moito, polo que aproveitan a situación as empresas. Nestas circunstancias, ¿qué pode facer o deportista? ¿O que fixo Scott?

CARLOS DURAN

Fertilizantes

areaSa

Alvaro Rodriguez Eiras

Cereales

Avda. de Madrid, 187 - 193 Teléfono 22 24 00 LUGO

POR QUE NOS BOTAN DA CASA

Todo o mundo prácticamente conoce o feito de que os arrendamentos de vivendas teñen unha duración indefinida. E certo que os contratos normalmente fixan un plazo —un mes, un ano— de vixencia do contrato; mais esto non tén trascendencia ningunha pra o inquilino, xa que nas súas mans está a continuación do alquiler; namentres non renuncie ao mesmo, o plazo fixado prorrogáse indefinidamente.

Con todo, a Lei de arrendamentos urbanos pón a disposición do propietario dous xeitos de rematar co alquiler: por unha banda unha serie de excepcións á prorroga forzosa, e por outra unha chea de causas polas que pode pedirse a terminación do arrendamento. Neste artigo imos falar dos casos de denegación de prorroga nas vivendas.

En primeiro lugar o propietario pode negar a prorroga (e é ún dos casos más correntes) cando precisa a vivenda, señala pra el mesmo ou señala pra que a ocupen os seus ascendentes (pais, abós) ou descendentes (fillos, netos), podendo ser en ambos os dous casos parentes lexitímos ou naturales.

En calquera caso o propietario terá que xustificar a necesidade da vivenda, e presúmese tal necesidade sempre que se probe que a persoa pra quem se pide a casa está nun dos seguintes casos: primeiro, se vivindo fóra do municipio onde se atopa a vivenda precisase domiciliarse nel (por exemplo, porque sendo funcionario o destinan a esa vila). Segundo, se residindo na mesma vila onde está a vivenda, por aumento das necesidades familiares resulta insuficiente o piso no que habita (pensem no caso en que o propietario da vivenda e a súa muller viven nunha casa cun fillo casado, e chega un instante en que, nacidos os netos, a casa señala pequena pra todos; pode pedir outra que tén alquilada, señala pra trasladarse todos, señala pra a familia do seu fillo, ou señala exclusivamente pra él e a súa muller). Terceiro, no caso do aumento, pro sempre que ademais queira vivir na mesma vila onde está a vivenda (por exemplo, porque señala nesta vila onde tén o seu posto de traballo). Cuarto, cando vivindo na vila onde está a vivenda os boten por causas alleas á súa vontade da casa onde vivían. Pártense pois, dunha necesidade grave do propietario, por exemplo porque os deshaucian da casa que tiñan

MARIA TERESA CONDE-PUMPIDO

alquilada; que se marchara porque non lle gusta a casa, entón non terán dereito a denegar a prorroga ao seu inquilino.

En calquera caso, salvo pola contra, non se apreciará a necesidade se nos seis meses denantes da denegación da prorroga tiñan unha vivenda valiosa nun edificio do propietario ou da persoa pra quem se pide a vivenda. Agora ben, se o propietario tén varias vivendas alquiladas, ¿pode pedir calquera delas? O certo é que se tén máis dun edificio o propietario pode elección aquel que más lle guste ou lle convén; pro xa escollido o edificio, entre os pisos que nel houbera tén que seguir un orde determinado. Tocaríalle primeiro ao inquilino da vivenda que normalmente esteña deshabitada; se non hai ningunha deste tipo, á que non sirva de fogar familiar. Senón, á ocupada pola familia menos numerosa. Os derradeiros, neste orde, son os funcionarios en activo ou xubilados, os cregos (ambos os dous no lugar de destino), pensionistas, titulares de familia numerosa, e os que vivindo no piso teñen nel tamén o despacho profesional. Nos casos de igualdade haberá que botar ao inquilino máis recente.

O propietario terá que comunicar a denegación

da prorroga un ano antes de deixar a vivenda, facéndolle saber ao inquilino o nome da persoa pra quien precisa o piso, a causa da necesidade e as características dos restantes inquilinos, indicando por qué el o elige. O inquilino tén que contestar no plazo de 30 días se acepta ou non a denegación da prorroga, e en caso negativo as causas da oposición. Se o inquilino deixa a vivenda dentro dos seguintes seis meses o propietario tén que indemnizalo con dous anualidades de renta e con unha se o deixa no plazo dun ano. Cando nun plazo de tres meses de deixar a vivenda o inquilino soupera que non foi ocupada pola persoa pra quem se reclamou, ou se éste deixa a vivenda nos tres anos seguintes, pode recuperala coas antigas condicións e non poderán volverlle a pedir a vivenda dentro dos tres anos seguintes.

Procede tamén a denegación da prorroga cando o propietario proyecta o derribo da casa pra edificar outra que teña polo menos 1/3 máis de vivendas ca a antigua. O propietario comprometeráse por escrito, diante do Gobernador Civil, a realizar as obras no plazo que este sinala. Comunicarán aos inquilinos cun ano de antelación, acompañando a autorización do Gobernador. O inquilino pode escolher entre volver ao edificio unha vez reconstruído ocupando unha vivenda de características parellas á que tiña, ou ben marchar recibindo unha indemnización de seis anualidades de renta.

Por outra banda pode denegarse a prorroga cando a vivenda alquilada esteña desocupada máis de seis meses ao ano, salvo que existan causas xustificadas; é importante sinalar que legalmente considerase xusta causa a emigración ao estranxeiro dun traballador durante a vixencia do seu contrato de traballo e un ano máis, sempre que notifique tales circunstancias ao propietario, señala directamente ou atraveso dun escrito ao Instituto Nacional de Emigración.

As outras dous causas de denegación refírese á falta de necesidade do inquilino: por unha banda procede a denegación cando o inquilino ocupe dous ou varias vivendas na mesma vila sin precisarlas; por outra banda, cando nos seis meses dentro da presentación de demanda de denegación de prorroga, o inquilino tivera a súa disposición unha vivenda (por exemplo piso da súa propiedade).

da terra asoballada

¿A QUEN SIRVEN OS AXUNTAMENTOS?

No axuntamento de Bóveda coma en toda Galicia, os labregos estabamos traballando por organizarnos e defender os nosos intereses. E éste un labor no que temos que loitar dia a dia ainda que algúns non nos poñan máis ca atrancos, empeñados en manternos na ignorancia e medrar á nosa conta vendéndonos coma favores o que teñen que facer por xusticia e obligados polo cargo que desempeñan.

O que aconteceu no pasado mes de marzo é un exemplo: o día 22 CC.LL. tiña convocada unha xunta pra as 8 da tarde que non pudo escomenzar deica as 9 por falla de local; tarde e arrastro conquérimos, coma se fose un favor, unha chave da alcaldesa. Esto repetiuase cando o día 29, pra outra xuntanza, fixemos xestións inútiles diante da alcaldía pra conquerir un local, e ao remate tivemos que xuntamos nun sin luz nin asentos e pasando frío.

As razóns que nos dan pra negarnos sitios onde nos poidamos xuntar son que éstes foron cedidos a **Educación y Ciencia** e non

se poden usar sin o seu permiso. Pero claro, o axuntamento non se preocupou de se estes edificios servían pra amontoar os nenos; e nin el nin a Hermandad procuran dispoñer de locales onde xuntarnos os veciños.

Nós preguntámonos se o Axuntamento está ao servicio dos veciños ou do Ministerio de Educación e Ciencia. Teremos que lembrarnos desto cando nos veñan pedir o voto e ceibar catorce cadelas pra algunas obreras (deixa agora os veciños tiñan que amañar as pistas sin axuda do axuntamento), agora que empezan a cheirar as eleccións municipais, pois as contribucións cobráronas e a Cuota Empresarial tentaron cobrala, e eses cartos nalgures han de estar.

Está claro que os que controlan deica agora as Hermandades de Labradores e más o Axuntamento non nos ven con bons ollos cada vez que os labregos organizados nos achegamos por ali unidos no noso sindicato (CC.LL.) pra falar dos nosos problemas.

XESÚS RODRÍGUEZ
Teilán, Bóveda

A RUA: DISCRIMINACIÓN CONTRA A I.N.G.

O apartado 1 da Disposición transitoria do Real Decreto 3149/77 sobre das eleccións pra representantes dos traballadores no seo das Empresas, en vigor, di testualmente:

Hasta tanto la ley a que se refiere el artículo tercero disponga de forma definitiva las funciones y garantías de los delegados de personal y de los miembros del comité de empresa, éstos gozarán de las reconocidas a los enlaces y juntas.

Do dito testo dedúcese que só aos Comités de Empresa se lles reconoce funcións e garantías iguais ás dos antigos Xurados, sendo por tanto eles quen, daco de coa lei, deberán negociar coas empresas as aplicacións dos Convenios.

Agora ben; eiquí, na empresa Iberduero, S. A., as Centrales Sindicales más fortes e representadas (CC.OO., ELA-STV e UGT), en contubernio coa Empresa, sacaron de manga unhas leis especiais pra eles e decidiron escluír da negociación ao Comité de A Rúa. Esto non é de extrañar que así fose, posto que nin ELA-STV, por suposto, nin a U.G.T., están nel

representados, e CC.OO. somente tén un membro, o que a deixá en inferioridade no devandito Comité.

Por se non abondase con deixar ao marxe ao Comité de A Rúa —coa complicidade da propia Empresa— as Comisiones Obreras, nun comunicado posto no taboleiro de anuncios, pídenlle ao Comité, é decir, aos compoñentes do mesmo, que presenten a dimisión pola súa inoperancia, cando no mesmo o membro dessa Central tan democrática (?) non o tén feito.

CC.OO., que fracasou —levada do seu afán de protagonismo— nas eleccións tidas eiquí en A Rúa, non quere abandonar ese protagonismo e, claro está, desexaría ser ela o propio Comité.

¿Qué quere CC.OO.? ¿Que os traballadores galegos de ID, A Rúa (e eiquí teñen cabida o resto dos traballadores dos centros de traballo de Lugo e Ourense) sexamos gobernados laboralmente pola súa minoría estranxeira?

Se as Centrales más poderosas no seo da Empresa —CC.OO., ELA-STV e UGT— pretendían ser elas as que levasen adiante a negociación do Convenio prescind-

dindo dos Comités, deberían terle dado acceso a todas as Centrales —SOG-ING, C.N.T., C.S.U.T., etc.— con representación na Empresa, nun amplio consenso, ainda por moi cativas que fosen as súas representacións. Esto pouco dano lles iba supoñer e, pola contra, sería o democrático. De non facelo así, terían que respetar a Lei en vigor pra que fosen os Comités de Empresa quen levaran adiante a negociación.

O Sindicato Obrero Galego (S.O.G.), atraveso dos membros abaixo firmantes, quere denunciar o feito e advertírles a todos os compañeiros que abran ben os oídos e que se dean conta de que os nosos intereses coma traballadores ID en Galicia poden ser moi distintos aos dun traballador ID Euzkadi, ou ID Madrid, e que somente unha Central Sindical auténticamente galega loitará de verdade polos nosos dereitos, que non sempre son os económicos. Todo o demais, CC.OO. incluídas, non deixa de ser simple colonialismo.

MANUEL LOSADA LOPEZ
LUIS DAPENA MENDEZ
VICENTE ARIAS FIDALGO
XOSE LOPEZ HORTAS
FRANCISCO DELGADO
RODRIGUEZ

A ARTE E OS XEITOS

OS LABERINTOS DE MOGOR

Despois de milleiros de anos é escampado, áinda lles podemos botar unha ollada ós laberintos de Mogor, que a pesares tamén dos milleiros de amenazas de destrucción, sobreviven no tempo. Fai xa mais de dez anos o grande laberinto de Mogor na *Eira dos mouros* quedou sepultado baixo a cimentación dunha casa. Ningún se laiou da perda; botáronno de menos, eso sí, algúns veciños que xa dende nenos xogaban na eira e respeataban aqueles laberintos que os abós decían foran estribillados polos mouros... Sempre os antigos, fenicios, romanos, mouros, faustosos, franceses ou roxos serán, asegún o folklore, os artífices da meirande parte dos moimentos da nosa antiguedade. Sinxelamente, deste xeito enfréntase a antiguedade *pagana* ou *xentil* ao senso actual *cristiano*.

Sobrino Buhigas, nese seu li-

bro que pretendeu facer universal polo feito de escribilo en latín, hai corenta anos suliñaba nese *Corpus Petrogliforum Gallaeciae* 195 estacóns de grabados rupestres das que hoxe non quedan a salvo nin a mitade. De seguir así os más xenullos ideogramas da nosa Prehistoria perderíanse ó cabo duns anos... e nós seríamos os desprotegidos responsables. En Mogor os perigos de destrucción próximos laberintos son moitos. Por se fora pouco, neste mesmo lugar de Marín espón as súas artes na pedra Pepiño Meijón, quen dende hai máis de corenta anos, na compañía dun cicel e dun martelo, adícase a esculpir nas penedas toda unha xeira de soles, escudos, vieiras, círculos, cruces de Santiago, bandeiras, xugos e frechas... O mesmo arqueólogo xa lle vai costando o distinguir entre os prehistóricos grabados e os que argalla Pepiño Meijón. Dende a Praia de Mogor deixa o curuto do Castro de Subidá amostra o Pepiño a

súa esquizofrénica obra. Na acrópolis do Castro está a *apoloxa* deste home: unha Sagrada Familia. O Castro de Subidá sofre a obra de Pepiño e os trafeiros que os esgarabelladores e buscadores de tesoros de *Operación Rescate* fan sábados, domingos e demais vacacionás. O importante patrimonio prehistórico de Marín está así en mans de espontáneos que se deixan realizar e desfogar sobre os moimentos do pasado. E Pepiño Meijón sigue a grabar nas laxes, enriba dos mesmos petroglifos prehistóricos, coa mesma teima o *Frano del Carro* co seu ro-

tulador polas paredes do Ensanche Compostelán.

No Castro do Tegra, na Guarda, aparecen grabados rupestres moi semellantes aos laberintos de Mogor. Velequí a mellor proba para darlle unha orixe prehistórica, cecais datados no Bronce, un milleiro de anos dantes da nosa era. Pois no Tegra, sobor dalgúns petroglifos deste tipo, ergúronse na etapa castrexa do Ferro casoupas circulares. O laberinto seguiría a facer en épocas posteriores: mesmamente na Conimbriga portuguesa aparece representado nun mosaico, e tamén nas costas do Báltico, do Atlántico, e hasta na Illa de Creta no Mediterráneo. Posiblemente os laberintos serían trazados polos buscadores de estaño, cobre ou ouro, aquiles traficantes do metal que percorrián as nosas costas.

Do significado e función do laberinto pouco se sabe, non faltando, eso sí, algunas teorías que pretendan darlle un carácter máxico (todo na prehistoria se-

mella máxico... é a millor solución cando non se sabe máis). Cecais tería o mesmo senso que lle dan, áinda hoxe, algunas tribus americanas, bosalando nos seus tecidos os laberintos, coa finalidade de que os malos espíritos se perdán nesta riblidaña araña. Outros vencellano á idea principio e fin, ou día e noite, ou sol e lúa, ou vida e morte. O que si é que en moitos dos casos aparecen representados coa figura do Cervo e nun entorno de fontes e manantiales, algo que poidera ter que ver coa fecundidade, o amor. O cristianismo representa o cervo nas súas iconografías no senso do amor e das «fontes da auga viva». Tamén nas cantigas de amigo do románico aparece o cervo, as fontes e a namorada. De todos os xeitos o auténtico significado e función dos laberintos perdérionse polos moitos reboces da historia. Pro nalgún libro de sicoloxía quedou o laberinto coma dibuxo animista dun esquizofrénico... En cada época dise o que lle peta ó sabio de moda.

FELIPE SENEN

andando a terra

O SARTEGO DE DIEGO DE LEMOS

Entre os sucesos más importantes, fermosos e significativos da Historia de Galicia están as Guerras Irmandiñas que, como é sabido, ocurron no século XV.

Os irmandiños, é decir, as forzas populares galegas, tiveron por capitás a tres fidalgos: Diego de Lemos, Señor de Sober; Pedro Osorio, fillo do Conde de Trastamara, e Alfonso de Lanzós, Señor de Lourizán. Dos tres o más valente e consecuente foi Alfonso de Lanzós. Diego de Lemos morreu de morte natural. O seu sartego conservase, áinda que fanado, na deliciosa eirexiña románica do convento de freiras bernardas de Ferreira de Pantón.

O castelo de Diego de Lemos, de forma semicircular, como unha mámoa ou unha catarina, está ó pé de Ferreira de Pantón. Existen fotografías de comienzo de século que o muestran en case total ruïna. E conocido co nome de Castelo de Ferreira ou Castelo de Masid. Nós non temos sabencia dabondo pra especular ese «de» co que rema-

ta o *Masid* e que nos sona a catalán. Chócanos e intríganos este nome estrano e esotico chantado no medio e medio da más exebre toponimia galega.

O Castelo de Ferreira de Pantón —servidor prefirió chamarlle así e que me perdoen os que pensen o contrario— está situado entre prados, terras llanuras e fragas de abelaias, ó pé do regato de Ferreira. A estampa da edificación é soberbia. Está rodeada por un fermoso xardín, sombreado e romántico, cheo dun engado singular e misterioso. Un xardín de grandes ábores, buxos e mirteiras, en estado case natural, que é o b.

Según noticias que chegaron deixa nós o que comenzou a reconstrucción do castelo foi don Joaquín Arias Sanjurjo, curioso e intelixente persoaxe, que exerceu unha tempada a abogacía en Monforte de Lemos, e que viu máis tarde en Compostela onde foi amigo de Valle-Inclán e autor de multitud de *opúsculos* —fermosísima, expresiva e significativa palabra— verdadeiramente deliciosos, pintorescos e disparatados. Lembramos ún dos *opúsculos* de don Joaquín

no que arremetía contra o erudito coruñés D. Angel del Castillo, contra a Real Academia Galega, á que lle chamaba —e coincidimos que con razón, pois alí se lle pode seguir chamando así con toda propiedad— *Academia de La Coruña* e que decía que Filgueira Valverde, entón un rapaz moi noviño —e que o amigo D. Xosé Disimile— era moi intelectual porque descubrira que na Ponte de Pontevedra tén 13 doce arcos! Don Joaquín, no seu *opúsculo*, o dos doce arcos poñía entre admiracións como o fai servidor neste intre. A reconstrucción do Castelo de Ferreira continuouna o hai pouco finado Marqués de Casa Pardiñas, D. Jacobo Arias, que, prouno gusto, non acertou como é debido.

Non sei qué relacións podían ter don Joaquín Arias Sanjurjo e don Jacobo Arias con don Diego de Lemos, nin cántas voltas tivo que dar a vida pra que o castelo de don Diego pasara a ser de don Joaquín e logo de don Jacobo.

Voltando a Diego de Lemos e pasando por alto, que é moi-

pasar, o seu oportunismo político, pois sendo un dos cabecillas dos vencidos pasou ó bando dos vencedores coma se tal cousa, retirándose a vivir no seu castelo, no que morreu na cama e de morte natural, suceso non adoptado entre os alborizados señores e fidalgos da baixa Edade Media galega que morrían con frecuencia de *morte matada*, diremos que nos chama a atención poderosamente o seu sartego da eirexa monacal das bernardas. Hai un rudo e forte contraste entre as figuras do ábside da eirexa, que representan cás, lobos e bois, e o sartego de Diego de Lemos, situado á dereita do presbiterio, dun góticoo forte e pesado, áinda que non falto de gracia, co seu anxo, a súa almofada á cabeceira, o can —símbolo da fidelidade— ós pés e unha dona cun libro aberto. O tempo e a incuria fixo que a estatua xacente, armada cun pesado espadón que mete medo, o mesmo que a armadura feudal, lle falte un bólano. Se este servidor fora un mal pensado coidaría que os oportunistas de hoxe, se tiveran fe nas reliquias, foron os que levaron ese

anaco que lle falta á estatua xacente do seu ilustre antecesor. Xa sei que os oportunistas teñen cousas más importantes nas que pensar, por exemplo: averiguar de qué banda vai asomar o vento.

O contemplar atentamente o sartego de Diego de Lemos, ún non resiste a tentación de comparalo co de Fernán Pérez de Andrade o Bó, na eirexa de San Francisco de Betanzos, o más fermoso moimento funerario do país galego. As finas, vivas, delicadas esceas de caza do sartego de Andrade contrastan coa rudeza sobria do sartego de Diego de Lemos. Os porcos teixos do sartego do señor de Andrade contrastan co can do sartego do Señor de Sober. E xa metidos en disquisicións, teimando nos dous persoaxes, non quería escribir as conclusións que tirei. Só lembrar aquel dibuxo de Castelao que vén na páxina 45 do tomo II de *Cousas da Vida* e que representa un can todo afrixido sobre da sepultura do seu amo. Un sapo que está ó pe coamento:

—¡Ainda hai cans! ¡Ainda hai cans!

o idioma

DA «CIENCIA» E OUTRAS COUSAS...

Un suscitor de Bueu, Manuel Ríos Pérez, escribe a esta sección facendo unha consulta que pasamos a comentar. O comunicante di así:

A verba CIENCIA en escritos en galego úsana algunas persoas de talla. Se nós decimos: ambiente, viento, ceo, cempés, sinto, etc., suprimindo o diptongo castelán, ¿por qué non se usa esa norma pra todos aqueles vocabulos en que aparece o IE? ¿Hai alguma norma que o xustifique? Alá polo 1907 decla o carpinteiro da nosa casa que o seu traballo «tiña a súa cencia». A custión incide no trata-

mento dos cultismos, que tén orixinado máis dunha solución falsa e mesmo antigalega. Pra escomenzar, cómpte aclararmos dúas cousas: 1.º) o galego é unha lingua romance conservadora, é decir, que se alonxou menos do latín ca outras linguas; 2.º) non todo o vocabulario que posee un idioma tén a mesma data de entrada nin o mesmo carácter: hai palabras que estiveron decote presentes na vida da lingua e que teñen nesta un uso xeral e común (son as verbas patrimoniais); hai outras, en troques, que se introduciron súbitamente e que son ouxeto dun uso moi máis limitado, porque se refiren a actividades más especializadas (arte, técni-

cas, ciencias...). VENTO, CEO (que cita o noso comunicante) e outras coma TERRA, SETE, MEL, TEMPO... pertencen ó primeiro grupo. CIENCIA, AMBIENTE, CONSCIENTE (por escoñermos algúns dos cultismos que teñen o diptongo IE) corresponden ó segundo grupo de palabras.

A norma (pola que pregunta D. Manuel Ríos) que xustifique a presencia deste IE é, nin máis nin menos, a súa existencia previa no vocabulario latino do que se formaron, na *partida de nacemento* da palabra; este IE, xa que logo, de verbas como as citadas antes (CIENCIA...) non é castelán senón latino. Suprimilo. Indiscriminadamente (e

dele) son mostra ambiente, consciente, expediente e outras) equivalería a facermos táboa rasa dos puntos que citabamos ó principio e a considerar o léxico dun idioma a rentes da mesma medida, cando non é así.

No que toca á frase dita polo carpinteiro, TIÑA A SUA CIENCIA, cómpte, nefuento, dar conta dunha evolución popular da palabra co sentido de maña, habencia, que é o que lle daba o seu autor; é o mesmo sentido de, por exemplo, *eso non che ten cencia ningunha*. Unha evolución semellante a esta é a de CONCIENCIA, empregada como sinónimo de honradez, meticulosidade no traballo: *podes ir tranquila, ese home éche de*

MARIA PILAR GARCIA NEGRO

meita concencia. Fulano non che tén concencia ningunha... Agás deste significado, débese utilizar a palabra co diptongo IE que xa tiña en latín, é decir, na forma CONCIENCIA. Véxase, daquela, cómo este par de formas distintas (CENCIA/CIENCIA, CONCENCIA/CONCIENCIA) permite unha especialización semántica: dunha banda, o uso popular do termín (sen o diptongo IE, que é estranxo á evolución fonética xeral do galego); doutra, o uso culto ou científico, fiel ó étimo latino. Advírtase tamén que esta bifurcación só se dá en moi poucas palabras, precisamente porque foron escasos os cultismos que adaptou o galego. Doutros deles falaremos noutra ocasión.

LIBROS

«LA IGLESIA EN LA GALICIA CONTEMPORÁNEA» (1)

«La Iglesia en la Galicia contemporánea. Análisis histórico y teológico del periodo 1931-36» é un libro da autoría de Francisco Carballo, conocido historiador galego, e de Alfonso Magariños. Trátase dun interesante traballo que clarifica a postura da Igrexa en Galicia no período da II República española principalmente. O libro é moi útil, xa que enche un gran oco nos eiros da nosa historiografía, pois non había ningún tratado encol deste tema, ademais de ser de moi doada e incluso amena lectura.

O libro comenza por situar o problema que atende dentro do panorama xeral da nosa Historia para logo afondar, con gran acoito de datos e de estadísticas, na actuación da Igrexa en Galicia na II República e non tratando xa para nada a Guerra Civil.

Este estudo deixá moi claros dous feitos. O primeiro é o carácter conservador, reaccionario e alienante da Igrexa en Galicia, eco tristeiro e mimético da Igrexa española da época, a remolque nos combates de tipo social, intentando frenalos, e inevitablemente do bando das clases poderosas e opresoras. O ler anacos das pastorais dos bispos na Galicia daquelas anos, inseridos no libro, dá noxo e tristura. A xerarquia en Galicia sempre foi aldea ao país. Os arcebispos e bispos e parte da curia e do clero catedralicio era xente que non nacera no país e que —e esto era o más grave— nunca se galeguizou, nin comprendeu, e nin siquera o intentou, os nosos problemas específicos, rexendo as nosas dióceses como podían rexer a de Tarazona, Plasencia ou Burgo de Osma poño por caso. Se houbo algún arcebispo —Lago— ou algún bispo —Cerviño e Cerviño—, por exemplo, nados en Galicia, estaban fortemente castelanizados. Lago González mesmo, pesa a súa sona galeguista e ao pouco tempo que rexiu a arcidiócesis

galega, pouco fixo por galeguizar a Igrexa en Galicia. O segundo feito é que, polos anos da II República, un grupío de cregos e de seglares intentaron galeguizar a Igrexa e poñerse á altura que esixían os tempos e agrupábanse arredor da revista *Logos*. Este grupo era moi pequeno e moi preparado, pro a xerarquia non o tivo en conta e a súa incidencia foi mínima. De todos os xeitos a súa testemuña ahí está como unha acusación.

«La Iglesia en la Galicia contemporánea» é un libro moi ben artellado, a súa esposición e metodoloxía é moi clara e a bibliografía moi completa e útil. Mágoa dalgúns erros que se podían evitar se se correxiran as probas con algo de máis coidado. O volume consta de 599 páxinas e está dividido en seis capítulos dos que a enumeración daría unha sumaria idea do contido.

O que non se comprende é que libros coma o presente —e outros máis que andan por ahí— que son bastante clarificadores da nosa realidade colonial, esteñan escritos en español. Por unha banda fan unha defensa dos nosos dereitos nacionais e desmitifican unha historia uniformista e centralista, e por outra banda están escritos nunha fala que está perpetuando o noso asoballamento e colonización cultural. Entre os dereitos que temos os galegos está o de que se escriba a nosa historia no noso propio idioma. O non facelo, por moitos libros

seudo-progresistas que se escriban, é un xelto moi sotil de perpetuar a nosa colonización e opresión cultural.

MANUEL MARÍA

(1) *La Iglesia en la Galicia contemporánea*. Análisis histórico del período 1931-36 II República. Por Francisco Carballo - Alfonso Magariños. Akal Editor, Madrid 1978.

MUSICA

AMANCIO PRADA: «OGALLA O BIERZO FORA TERRA DE NINGUEN»

Amancio Prada, a cabalo entre dúas culturas, pasou unha vez máis polo Bierzo e presentou no seu recital de Vilafranca —a capital histórica do Bierzo— un novo traballo sobre do cancionero galaico-portugués (séculos XI, XII e XIII) que será ouxeto do seu próximo disco. Fuxindo coma sempre das entrevistas, Amancio recibiu nembarcantes a A NOSA TERRA na súa casa de Dehesas.

Ti cantas en galego e más en castelán. ¿Síntese más cómodo nun idioma ou no outro?

Eu síntome igual de cómodo nos dous. E unha cousa que teño xa asumida dende pequeno. O Bierzo é unha zona bilíngüe, unha terra de paso que polo mesmo tén características moi contrastadas. O Bierzo é bilíngüe e eu son tamén bilíngüe.

Amancio Prada vén ser coma un símbolo do Bierzo: un disco en galego, outro en castelán. E decir, que tén dúas caras. Coido que algunha vez dixeches que o Bierzo débese esquerer do que é pra se convertir en terra de paso, terra de ninguén...

Ogallá fora terra de ninguén, ogallá... Por disgracia non é terra de ninguén, depende de autoridades. Pro sempre dixen que hai que perguntar ao pobo ónde quere ir.

Falemos de cancións. Tras de «Vida e morte» —unha cara en galego e outra en castelán— veu Rosalía e logo «Caravel de Caraveles», logo «San Juan de la Cruz». E de-

cir, vas alternando. ¿En qué idioma será o próximo disco?

En galego, case o teño seguro. Estou traballando no cancionero galaico-portugués e máis noutras moitas cousas, pro o disco será en galego.

Es un cantor de poetas: Celso Emilio Ferreiro, Rosalía, López Alvarez, Agustín García Calvo, San Juan... ¿non pensache nunca cantar poemas teus?

Non están recollidos en discos, pero teño poemas meus. Cántoos cando me parece, están ahí, pro non teñen unha importancia cuantitativa. De calquera xeito en «Vida e morte» hai algún meu, coma «Labregos», que é unha canción adicada aos labregos do Bierzo.

De todos os poetas que cantas, ¿identifícate más con algúncas oucos outros?

Identificar é unha verba que non me gusta... O feito de que lle adique a Rosalía un disco entero quere decir que estou de acordo coa súa visión de Galicia, que teño unha grande afinidade co espírito rosaliano. Por outra banda, o que faga outro disco sobre de San Juan de la Cruz sinala a miña afinidade coa forma de entender, ou máis ben de sentir, a erótica e o amor.

¿Ti qué pensas do conflito sobre da libertade de expresión?

Eu coido que agora hai máis libertade pra crear ca antes. Os

problemas surxen á hora de comunicar o que creas, pro o teu labor de crear pódelo facer por enriba de todo. Tamén agora, aínda que as siga habendo, hai menos dificultades pra comunicar.

E da canción protesta, ¿qué opinas?

Quéresme facer falar mal dos meus compañeiros, e non puedo facelo. E certo que algúna xente xogou a baza de estar prohibido pra gañar moitos cartos, pro o traballo do artista despois de feito queda ahí pra que cadaquén saque as súas conclusións. E do traballo do artista do que se teñen que deducir cousas, non das súas actitudes políticas. A min non me gusta falar do meu traballo terminado, queda ahí e cada ún que vexa o que lle di o que eu fixen, o meu traballo é o que se tén que analizar. Pero terminado o traballo eu non teño nada que ver con Amancio Prada.

Volta a surxir un Amancio Prada distante, lonxano, ambiguo, que se resiste ás entrevistas porque «o cantante xa o di todo co seu traballo». E un Amancio Prada que se confesa cansado de ter que ser Amancio Prada sempre, que foxe de si mesmo, que no fondo diríase que se busca e non se atopa. Tamén neste, no buscarse e non atoparse, é Amancio Prada o símbolo dun tempo e dun país.

RICARDO L. TEMEZ

axenda

ARTE

Jean Miró: Litografías. Na Galería TORQUES de Santiago (Algávia de Abaixo, 39-1º, de 7 a 10).

Peyrot: Na Galería GIANNINI da Coruña hasta o 15 (de 11,30 a 1,30 e de 5 a 9,30).

Antón Sobral: Acuarelas e óleos. Do 6 ao 21 de abril na escola de Artes e Oficios Mestre Mateo en Santiago (Virxe da Cera, 32).

Fernando Bellas e J. Remuñán: fotografía. Hasta o 15 no PUB MATISSE de Santiago (de 7 a 1,30 da noite en Entremuros, 13).

CINE

El náufrago de Buster Keaton (1924). Dentro do ciclo en super 8 mm, adicado ao cine clásico americano, alemán e ruso organizado polo ATENEO DA CORUÑA no seu local (San Andrés, 143, 1º) o miércoles, 19 ás 20,30.

Chapuzas, uno, corto de Luis Eduardo Aute o día 18 ás 21 horas no cine-club ANUE de Santiago.

El Descanso de JJ Chavarrí. No

cine-club ANUE de Santiago (Rep. Salvador, 25) o martes, 18, ás 21,15.

ACTOS

O movemento obrero de onto e de hoxe en España (cursivo) por Víctor Manuel Arbeloa Muru. Organizado pola Escola de Formación Social de Vigo no auditorio da Caixa de Aforros desde o 17 ao 21 de abril ás 8 da tarde.

Paradela: Asamblea do Sindicato Labrego Galego (CC.LL.) o sábado, dia 15 no campo da feira.

Samos: Asamblea do S.L.G. (Comisiones Labregas) o luns, 17 na Ponte de Lourizán.

Sarria: mitin do Sindicato Labrego Galego (Comisiones Labregas), o día 20 no campo da feira.

LIBROS

Galicia no crecimiento desigual do Estado Español, de Xulio G. Sequeiros Tizón. Ed. Follas Novas.

Dúas novelas galegas. Segundo Pereira, da Pura Vázquez, de AUGUSTO SÓTILAS; de Dora Vázquez.

PUBLICACIONES

Moendo. Boletín do Comité pra Galicia (Radijsstraat 39. Groningen. HOLANDA). Contén 18 páxinas que tratan, aparte dos fins do Comité, de comentarios e artigos sobre da situación económica, política e cultural en Galicia.

CONCURSOS

1.º Concurso fotográfico Fomifitá. O concurso consta de dous apartados. Concurso MENSUAL: de 1.º (prof.) e de 2.º (noveles) categorías, baixo tema libre con tamaños de 1.200 cm² (1.º) e 432 cm² (2.º). Unha obra por autor, identificándose éste con lema e placa. As entregas realizaránse de acordo coas seguintes datas: 1.º 20-30 marzo, 2.º 20-30 abril, 3.º 20-30 maio e 4.º 20-30 xuño. Entregaránse na rúa Progreso 23-5.º de Lugo montadas sobre de cartón do mesmo tamaño. Premios: 1.º Cat. 1.º, 2.º e 3.º trofeos; 2.º Cat. 1.º, 2.º e 3.º trofeos. Concurso ANUAL: setán presenta-

do ao xurado do concurso todas as fotografías que foran seleccionadas ao longo do ano no Concurso mensual. Premios: 1.º 8.000 pts. e Trofeo, e hastra catro trofeos máis (1.º Cat.); 1.º, 5.000 pts. e Trofeo e catro trofeos máis (2.º Cat.).

FEIRAS E MERCADOS

Vernes, 14: Boimorto, Pontedeume e Muros na CORUÑA; a capital en OURENSE; e Catoira, Vila de Cruces e Tui en PONTEVEDRA.

Martes, 18: Pontedeume, Carnota, San Saturnino, Rianxo e Bembibre na CORUÑA; Baralla, Cotá, Villalba e a capital en LUGO; Castro Caldelas e Cualedro en OURENSE; e Lalín e Moscoso en PONTEVEDRA.

Mércores, 19: Ponte Ulla, Somozas, Vilamaior e Coristanco na CORUÑA; Becerrea, Palas de Rei, Valadouro, Guitiriz, Castro e Ribadeo en LUGO; Beariz e A Mezquita en OURENSE; e Moaña en PONTEVEDRA.

Xoves, 20: Ortigueira, Val, Pino e Padrón na CORUÑA; Sarria, Taboada e Mondoñedo en LUGO; Maceda en OURENSE; e Ponte Caldelas e A Cañiza en PONTEVEDRA.

Pregamos ás Asociacións culturais, asociacións de veciños, circulos culturais, etc. nos comuniquen a programación de actos culturais e de todo tipo con quince días de antelación, co uxento de poder dar cumprida información. Moltas gracias.

XAN CALQUEIRA NACÉU NUNHA ALDEA GALEGA

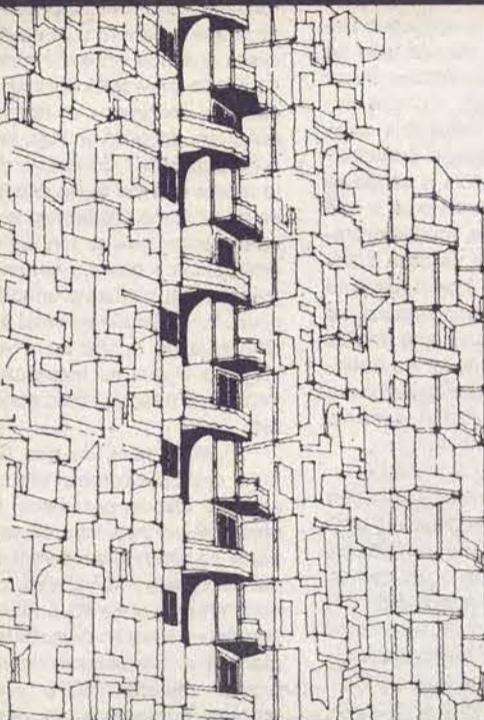
CRIÓUSE CO PAN E O SUOR.

LABREGO.

XAN CALQUEIRA ESTUDIÓ PRA ESPAÑOL OS CARTOS GALEGOS E APRENDÉU QUE HAI DÚAS LÁSTES DE NUMES: OÙ DE ARRICA, E OS DE ABAXO.

XAN CALQUEIRA ESQUEN, CÉU ASÍA O SEU BERCE, TROCÓUNDO POLA CIDADE

O SEU POBO GASTOU NEL 30 ANOS DE 30 HOMENS.

ALBERTO PERININI 78

HOXE, INGENIERO DE NON SEI QUÉ, VIVE NUNHA BRILEIRA DE MADRÍ, TEN UNHA MULLER, DOUS FILLOS, E TRES COCHES, E NUN SE LEMBRA DE QUE EXISTE UNHA PATRIA QUE SE CHAMA GALICIA.

ANUNCIOS DE BALDE

Rapaz de 24 anos, casado e cunha filha, estudiante de 3.º de Aparelladores, busca traballo. Preferible xornada continua ou por horas. Como delineante de construcción, axudante topógrafo... ou calquera outra cousa. Tfno. 221698. E. C. M., Pto XII, 1, 8.º D, A Coruña.

Véndese Seat 1430. Perfeuto estado de chapa. Motor recentemente rectificado. Chamar ao Tf. 226655 de Vigo.

Ando facendo un traballo en col das inscricións nos WC. Se queres colaborar mándame cantañas más millor ao seguinte enderezo: Alfonso Eyré, Central de Teléfonos. Academia de Infantaria. Toledo.

Cambeo dibuxo orixinal meu por calquera destes libros: «Sergio do humor», «Bello Piñeiro» (Galaxia) e «Colmeiro» (Galaxia). Xaquín Marín. Perlío, Ferreiro, A Coruña.

Tenho 18 anos e quero traballar nun bar nos fins de semana, ben en Santiago ou na Coruña. Chamar a Alfonso Caamaño, Colexio de Sta. Cruz (A Coruña). Tf. 614254.

LIMBO agasalla aos lectores de «A NOSA TERRA» con libros co 30% de desconto: «A Cadea» (Catárola), «O Fotógrafo» (Talbo) e «El tren y las cosas» (Tovar). O lote por 280 pesos. Apartado 1.062. Ourense.

Gostaríamos intercambiar o noso periódico escolar coas publicacións doutros Colexios de Galicia. Colexio Nacional de Darbo-Cangas de Morrazo-Pontedevedra.

Quero establecer contactos con Bandas Populares e Coros de toda Galicia co oxecto de conquistar información pra realizar un traballo. Escribir a Carreira. Apartado 180 de Santiago.

Os teléfonos de Verbas Xelosas son 202270 e 264694 da Coruña.

SOLUCIÓN DO TABOLEIRO DO NUMERO ANTERIOR

TABOLEIRO: «Lingua proletaria do meu pobo, (...) eu fálo porque sí, porque me gusta e quero estar cos meus, coa xente miña. (Celsio E. Ferreiro: «Longa noite de pedra»).

CHAVE:

A) A Nosa Terra. — B) Libertade. — C) Porquifo. — D) Composto. — E) Celeiro. — F) Queimar. — G) Quente. — H) Folepa. — I) Pouso. — L) Auga. — M) Goma. — N) Mes. — O) Seu. — P) Xo. — Q) E.

CRUCIGRAMA

DARIO XOHAN CABANA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
V	A	N				P	A	U					
I	T	O				O	R	E	I				
F	E	R	A	S		U	N	L	L	A			
A	L	I	R	A	P	O	S	O	L	U	A		
R	A	T	O	S	A	C	O	F	A	E	A		
N	O	V	O	N	N	O	F	O	D	A			
S	O	N	O	S	S	P	A	R	O				
S	S					O	O	O	O				

HORIZONTAIS

1.—Cintura, especialmente a das mulleres. Anaco de madeira. 2.—Cría das aves. Recei. 3.—Bravas, crueles. Parte cómica do dedo. 4.—Naquel lugar. Animalla que rouba gallinas. Satélite da terra. 5.—Pequeno roedor. Bolso grande. Realice. 6.—De pouca edad. Lazo apretado. Fastidio, amolamento. 7.—Gana de dormir. 8.—Consonante repetida. Vocal repetida.

VERTICAIS

1.—Terminación verbal. 2.—Certa confitura. 3.—Seos, tetas. 4.—Marchar cara eiquí. ¿Qué pón a galinha? 5.—Ligar, suxetar. Terminación de aumentativo. 6.—Posesivo. Artículo. 7.—Alimento. 8.—Sin nada dentro. 9.—Deixa no chan unha carga. Cisco, terra miúda. 10.—Río italiano. Nota musical. 11.—Ao rovés, descifrou. Contrato foral. 12.—Isolado, afastado. 13.—Liquido. 14.—Vocal repetida.

SOLUCIONES AO CRUCIGRAMA DO NUMERO 11

HORIZONTAIS: 1.—P. MEIGALLOS. F. 2.—EN. GARDIAN. CU. 3.—NOXOSO. BRADOS. 4.—AVEA. LOR. NETO. 5.—EI. TOCOS. MO. 6.—INTRE. O. ANOVO. 7.—ATORAR. ABASIP. 8.—FA. SOGRA. AI. 9.—A. LAI. O.

CARTAS

RECTIFICACIÓN

31 de marzo de 1978
Sra. Directora
de «A NOSA TERRA»

Estimada señora:

Pra que a publique no periódico que dirixe remésole esta carta pola mor de facer unhas aclaracións ao artigo «Un herbicida que mata», firmado por Elio Villada Legaspi, que aparece no número 10.

Dise no devandito artigo que: «concretamente en Galicia temos á Condesa de Fenosa na presidencia honorifica de ALBE-GALICIA». O único que hai que decir a esto é que é falso: a Condesa de Fenosa non foi nin é presidente honorífica de ALBE-GALICIA. En tanto ao contesto no que vén este párrafo, presentado como exemplo galego da instrumentalización polo capital do problema ecolóxico pra ter un sitio máis de onde tirar beneficios, remito ao autor do artigo aos documentos e declaracións públicas de ALBE-GALICIA, así como ao artigo aparecido no número 5 de «TEIMA» co tituto de «Ecoloxía e política do desenrollo», pra que por si mesmo xuzgue de qué parte se atopa ALBE-GALICIA diante do problema dos recursos e do medio ambiente galego.

De segundas, algo que coido é necesario clarear diante dos lectores: ALBE-GALICIA é unha

asociación profesional de biólogos, non un organismo pra a conservación da natureza, alínda que entre os seus fins se atope o de facer chegar á opinión pública o sentir da dita asociación encol dos problemas dos recursos e do medio ambiente. Como así é que o fixo, ao longo dos tres anos que leva funcionando, encol dos seguintes temas: a marea negra do Urquioia, o problema das celulosas, as queimas dos montes e o repobamento forestal (editado en outono de 1976 e que tén un sobreiro paralelismo, tanto no que toca á análise coma nas alternativas, co artigo de Ramón Varela Díaz que co tituto «Os pinos. A degradación do noso chan», aparece na páxina 9 do mesmo número de «A NOSA TERRA»), os problemas do marisqueo verbo da industrialización das rías, a pesquería demersal galega, e algúns outros. Estas posicións de ALBE-GALICIA están recollidas nos documentos por elas editados, e tamén o foron no seu momento polos medios de comunicación social, así coma en conferencias, mesas redondas, etc., nas que participaron membros da dita asociación.

Agradando a publicación destas aclaracións, un saúdo.

UXIO LABARTA
PRESIDENTE DE ALBE-GALICIA

A GALICIA IRREDENTA

Eu son un emigrante que vive en Madrid, e hoxe lín na Voz de Galicia un artigo no que poñía que a AN-PG vai ás municipais formando na Terra sete circunscricións electorais. O que non poñía ese xornal é se as sete circunscricións van ser as históricas dos sete distritos galegos anteriores ou se poña contra, e posto que son as municipais as eleccións das que se faña, puiden ser as catro das catro provincias galegas e máis as terras galegas de Oviedo, León e Zamora; tampouco non sei se unha agrupación política se pode presentar nas municipais a parte dunha provincia. Eu penso que esta era unha boa oportunidade pra se dar a coñecer por esas terras que oficialmente non son galegas e ver qué degrau de aceptación temos por aló os nacionalistas. Pra conquerir erguer o espírito nacional deses galegos hai que ir velos á súa terra e falar con eles. Tefán a bon seguro que non se sinten casteláns, eso polo menos. Hai que ir á percuta de que sexan eles mesmos os que organan a súa voz pero inantes teñen que saber que existe unha conciencia por parte dos galegos chamémoalles oficiais.

XOSE MANUEL LOPEZ IGLESIAS

A NOSA TERRA

A MULLER GALEGA POLA SUA EMANCIPACION

MANUELA FRAGUELA SEOANE

O feito de que falemos da muller galega vains obrigar a definir previamente unha realidade de sobras conocida por todos nós, esto é, a realidade de Galicia, na que o carácter dependente da súa economía, o asoballamento da súa cultura e do seu idioma e máis a ausencia de órganos de poder político propio vanno permitir afirmar o seu carácter de colonia no contesto do Estado Español. Este é, a grandes rasgos, o contesto sociopolítico no que compre situar a muller galega hoxe, á que nos imos referir non só por formar parte da realidade descrita, senón polo que é máis importante, pola súa elevada participación no proceso productivo. O noso ouxetivo non é falar da muller en abstracto sin facer referencia á súa orixe de clase, senón que pola contra falaremos da muller galega labrega, mariñeira, obreira ou profesional, por ser éste o único xeito ao noso entender de poder describir con claridade o seu papel no contesto actual, as causas da súa opresión e, xa que logo, as posibilidades da súa emancipación.

E evidente pra nós que os esames feitos repetidas veces por certos grupos ou organizacións feministas encol do problema da muller e más da súa opresión, son non só incorrectos senón incluso confusionistas xa que ao tentar presentar coma *única, específica e común* a opresión sufrida por todas as mulleres, fan ao noso entender que a mesma non poida deberse máis ca a causas e condicións puramente biolóxicas, esto é, ás que se derivan do noso propio seso. Tal enfoque do problema leva a enfrentar as mulleres cos homes e facer déstas os únicos e auténticos responsables da nosa situación, a todas lumes inxusta, desviando deste xeito a nosa atención do verdadeiro enemigo ao dirixirnos cara unha loita de sesos e non cara unha loita de clases.

A muller, o mesmo ca o home, está hoxe explotada e oprimida polas implacables leis do *sistema capitalista de producción*, que nin perdoa a ninguén nin escatima o máis mínimo á hora de obter os máximos rendementos. O que si é certo é que o sistema en canto tal precisa pra súa cohesión interna e más pra a súa continua reproducción oprimir as mulleres de xeito *particular e específico*, o cal permitíenos afirmar que a muller baixo o sistema de producción capitalista fica doblemente explotada, coma traballadora e más coma ama de casa. Con este fin e non con outro xurden no seo destas sociedades os diferentes *roles* que home e pasivo no caso das mulleres —, mantéñense certamáis da familia — rol que deberá ser activo no caso do home e pasivo no caso das mulleres — mantéñense certo tipo de división do traballo fóra ou dentro da casa — de primeira ou de segunda categoría, asegún éste seña exercido polo home ou pola muller —, e más unha chea de institucións que dende o ensino e os costumes deixa a familia patriarcal van permitir non somente que a verdadeira e única causa da nosa opresión se manteña senón que incluso se fortaleza, e todo elo garantizado por un proceso de interiorización dos roles asignados tanto pola muller coma polo home, quen constantemente coa súa actuación está colaborando a que a dita situación se manteña. Esta interiorización dos roles permitirá que cada ún se adique a cumplir fidelmente co papel social e económico que o sistema lle tén encomendado.

En todos os tempos e lugares, os ideólogos das classes dominantes trataron de lexitimar e xustificar a evidente desigualdade da muller frente ao home, tanto no seo da sociedade coma no da familia. A ideoloxía burguesa, sostén do sistema capitalista de producción, no tocante á súa actitude dedicante do problema da muller foi a sucesora das ideoloxías más reaccionarias da época da escravitude e mesmo do feudalismo. Os ideólogos burgueses trataron de dar fundamento científico á inferioridade da muller e á súa pretendida incapacidade de reflexión creadora independente. Afirman que a posición da muller na sociedade e na familia esprícase polas súas peculiaridades biolóxicas, pola súa tendencia innata e natural a encargarse das tarefas domésticas e más do cuidado dos fillos.

Tal ideoloxía, a todas lumes reaccionaria, oponíase aos conceptos de pensadores avanzados do pasado, que xa defenderán os intereses da muller e precisarán a necesidade e más a importancia da súa emancipación; neste contexto cabe referirnos aos enciclopedistas franceses, aos socialistas utópicos, e más tarde aos revolucionarios democráticos rusos, estes últimos afervoados defensores da igualdade de dereitos civís e laborais da muller e do home.

Mais as consecuencias prácticas de todo este discurso non son outras ca a case total asunción pola muller do rol que o sistema lle confire, e consecuentemente con el, consagrará gran parte da súa vida ao cuidado dos pais, fillos ou marido, creándose deste xeito unha dependencia económica que acarrexa outras moitas e que difícilmente será rachable máis tarde. Na práctica obsérvase unha escasa participación da muller no proceso de producción, e cando se dá, é nunhas condicións de claras desventaxas, o que conleva piores traballos, piores salarios, menos entrega (debe ao mesmo tempo encargarse da casa e dos fillos, traballos nos que poucas veces é axudada polo home) e consecuentemente maiores frustracións, xa que todo esto será un continuo handicap que impide una efectiva e plena integración da muller no traballo, único xeito, ao noso entender, de conquistar unha auténtica emancipación, que deberá ser non somente económica, senón tamén social e política.

Mais volvendo ao caso que nos ocupa, esto é, ao da muller galega, fica tamén moi claro que a opresión nin é a mesma pra todas elas, nin é tampouco igual á das restantes mulleres do mundo, esto é, soviéticas, americanas ou suecas, poñamos por caso. Xa que se partimos da consideración de Galicia coma nación colonizada, é evidente que a colonización val repercutir, primeiro, no carácter e más nos métodos de explotación propios do capitalismo, e xa que logo, na particular e específica explotación que o mesmo exerce sobre das mulleres.

Atraveso dos datos seguintes pódese precipitadamente tirar a conclusión de que dado o elevado porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia, esto é, que están integradas no proceso de producción, Galicia será un país próspero e desenvolvido xa que esto é o que ocorre nos países así clasificados, naméntras que un esame más detido nos levará á conclusión de que elo non somente non é certo senón que é debido ao noso feito colonial.

Asegún os últimos datos do Censo de Poboación e más do Censo Agrario, Galicia conta con 2.564.000 habitantes dos cales son mulleres 1.343.485, esto é, que algo más da mitade do total da poboación galega son mulleres. Deste total traballan no campo (son labregas) 503.485, o que representa o 37% do total da población activa galega. A estas sumanse as mulleres mariñeiras, obreiras, profesionais ou traballadoras nos servicios e obtémos un total de población activa femenina en Galicia do 46%, cando a nivel de Estado Español a cifra é do 28%.

Esta presencia da muller no mundo do traballo, ocupando postos que noutras sociedades pertenecen tradicionalmente aos homes, e soportando maior explotación, ao tempo que non é relevada nas súas obregas familiares, definirán nitidamente á alternativa cara o futuro da muller galega.

As causas da súa elevada participación no proceso productivo, o que evidentemente a dota de certa autonomía e independencia, ao tempo que sigue sujeta a unhas subordinacións legais tanto en materia civil coma laboral, e mesmo sociais —feitos éstos a todas lumes contradictorios— non son debidas a unha situación próspera e de desenrollo; polo tanto, fica evidente que non cabe dar outra explicación ca a que se derive do noso feito colonial. Só este feito pode esprifar que, emigrados os nosos homes, señan as mulleres quen, dacendo ou non, emancipadas ou non, teñan que substituílos. Consecuentemente, a loita das nosas mulleres non val tanto dirixida a conquistar incorporarse ao proceso productivo coma a incorporarse á loita que o pobo galego tén emprendida pra recuperar os emigrantes e que por ser unha loita encontra do capitalismo imperialista é unha loita que tenta rachar coa nosa dependencia colonial e tén coma ouxetivo final a construción dunha nova sociedade na que de xeito efectivo e real se incorporen ao mundo do traballo non só os nosos homes senón tamén as nosas mulleres.

O feito, pois, de que Galicia esteña sometida a unha opresión colonial afecta ás mulleres, que no caso das clases populares (labregas, mariñeiras ou obreiras), ao non estaren somente vinculadas no seu papel ao aspecto patriarcal da sociedade e dado o papel económico-social das familias labregas, mariñeiras e mesmo artesanas, fai que as mulleres das clases populares amosen características moi específicas, coma son o non estaren ligadas estritamente a unha función reproductora, o participaren activamente no proceso productivo, ao tempo que soportan claras discriminacións legais e sociais, o que as dota dun forte potencial revolucionario que deberá terse moi en conta. No tocante á muller da pequena burguesía, señá ésta profesional, traballadora dos servicios ou mesmo simple ama de casa, é claro que pola súa orixe de clase está más condicionada pola ideoloxía burguesa dominante, polo que son más doidas de asimilar ao caso xeral, se ben por conservaren pautas culturais populares en contradicción cos efectos da colonización producíense nas mesmas un certo mimetismo ao tempo que se dá unha certa agresividade social que debidamente enquillada pode moi ben ser aproveitada pra que teñan cabida na loita que xunto coas restantes mulleres e homes do pobo galego se está a levar pra conquistar a liberación nacional e social de Galicia.

En Galicia, a loita pola liberación da muller, a loita pola súa emancipación, pasa pola loita e liberación do pobo galego. A muller galega só poderá ser libre dentro dunha Galicia Ceibe e Popular.

Namentres esto non acontece, fica claro que existe todo un campo pra a loita das mulleres, loita que deberá ser tamén asumida e apoiada polos homes e que se concretiza na conquista duns elementais dereitos que incluso no seo dunha sociedade democrático-burguesa poden ser realidade: pensemos na discriminatoria e irracional legislación que sobre do divorcio, o adulterio, da patria potestade sobre dos fillos está hoxe vixente; na carencia de información e libre acceso a calquier tipo de anticonceptivos, na persistencia dun ensino que discrimina non somente por classes sociais senón tamén por sesos, na utópica igualdade de que no traballo e na sociedade proclaman as leis e todo un longo e denso etcétera que xustifica e lexitima calquera loita que neste sentido as mulleres queiran hoxe levar adiante, e que ao noso entender deberá ter lugar no seo das diferentes organizacións ou partidos políticos que hoxe existen en Galicia cun claro contido nacionalista, xa que, tal é como tentamos demostrar neste artigo, a nosa loita coma mulleres galegas está claramente connodata polo feito de pertencer a unha nación colonizada.

